

OSLO
INTERNASJONALE

Kirkemusikkfestival

2019
22.-31. mars

PRESSEPERM 2019

INNHold

Følgende presseomtaler er kun et lite utvalg av en omfattende pressedekning.

- s. 3-4: Samlet oversikt, pressedekning av Kirkemusikkfestivalen 2019
- s. 5-8: Utvalgte pressesitater
- s. 10 Utvalgte tilbakemeldinger fra publikum fra publikumsundersøkelser og Facebook
- s.11: Klimakrisen som opera – Vårt Land 19. november 2018
- s.12-13: Vi må komme oss ut av feilsporet, vi holder på å ødelegge oss: Hvor mange jordkloder trenger vi for å ha det forbruket vi har i dag? Intervju med Maja S.K. Ratkje – Vårt Land 20. mars 2019
- s.15: Hjerte, smerte og klimaangst – Aftenposten 2. april 2019
- s. 16-17: Synger kirkeopera som klimastreik – Vårt Land 23. mars
- s. 18-19: Filip (13) har hovedrolle i klimaopera – Aftenposten 22. mars
- s. 19: Festivalen for de voksne og ansvarlige – Aftenposten 22. mars
- s.20-21: Klimaforkynnelse med enkel løsning – Vårt land 26. mars 2019
- s.21: Kritiker fra Opera Now – Vårt land 26. mars 2019
- s.24: En annen fuglesang – Klassekampen 18. mars 2019
- s.26-27: Festivalen som klimabombe – Morgenbladet 22. februar 2019
- s.28-29: Til Oslo med Arvo Pärt – Dagsavisen 22. mars 2019
- s.30-31: 'Et musikalsk kultursjokk' – Vårt Land 22. mars 2019
- s.32-33: En levedyktig festival – Vårt Land 25. mars 2018
- s.33: Korkunst på høyeste nivå – Vårt Land 25. mars 2018
- s.33: Estisk orgelvirtuos – Vårt Land 25. mars 2018
- s.34: Arvo Pärt til Kirkemusikkfestivalen – Vårt Land 7. mars 2019
- s.34: Pärt og tid for stillhet – Klassekampen 18. mars 2019
- s.35: Inn i materien – Klassekampen 25. mars 2019
- s. 36-37: Verdig, velvalgt og kjølig – Vårt Land 2. april 2019
- s. 38: Spennende verdenspremiere – Vårt Land 1. april 2019
- s. 38-39: Fasetter av bønn – Vårt Land 1. april 2019
- s. 40: Du milde Messias – Vårt Land 27. mars 2019
- s. 41: Mektig verk mister detaljene – Vårt Land 30. mars 2019
- s. 43: Festivalplakat 2019
- 2. 44-45: Kvinner i kirkemusikken – Musikkultur 7. mars 2019

Oslo kommune

KULTURRÅDET
Arts Council
Norway

DEXTRA

FRITT ORD

DET KONGELIGE SLOTT, OSLO KOMMUNE, NORSK KULTURRÅD, SPAREBANKSTIFTELSEN DNB, DEXTRA MUSICA, STIFTELSEN FRITT ORD, ECKBOS LEGAT, TEKSTFORFATTERFONDET, DET NORSKE KOMPONISTFOND, FFUK, NRK, THON HOTEL OPERA, VÅRT LAND, OLA MÆLE, DEN ESTISKE AMBASSADE, DEN SPANSKE AMBASSADE, DEN ITALIENSKE AMBASSADE, DET ITALIENSKE KULTURINSTITUTT I OSLO, DEN BELGISKE AMBASSADE, AFTENPOSTENS A-KORT, OSLO BILUTLEIE, PUBLIKUNG, UNIBUSS, KREATIV FLORA, MARIANNE HELLIESEN, OSLO DOMKIRKE, TREFOLDIGHET MENIGHET, GAMLE AKER MENIGHET, SENTRUM OG ST. HANSHAUGEN SOKN, SOFIENBERG MENIGHET, ØSTRE AKER MENIGHET, FROGNER MENIGHET, GRØNLAND MENIGHET, ULLERN MENIGHET, RIS MENIGHET, SVENSKA MARGARETAKYRKANS MENIGHET OG FORSAMLING, KIRKELIG FELLESRÅD I OSLO OG DEN NORSKE KIRKE

PRESSEPERM 2018–2019

<u>DATO</u>	<u>KATEGORI</u>	<u>FORFATTER</u>	<u>TITTEL</u>
<u>2018</u>			
<u>NOVEMBER</u>			
<u>19. november</u>			
Vårt Land	Artikkel	Lars O. Flydal	<i>Klimakrisen som opera</i>
<u>2019</u>			
<u>JANUAR</u>			
<u>2. januar</u>			
Aftenposten	Artikkel	Maren Ørstavik	<i>Klassiske høydepunkter</i>
<u>9. januar</u>			
Vårt Land	Artikkel	Lars Flydal	<i>Stor kirkemusikk i vente</i>
<u>13. januar</u>			
NRK	Artikkel	Eystein Sandvik	<i>Musikkåret 2019: Vårens klassiske anbefalinger</i>
<u>16. januar</u>			
Aftenposten	Artikkel	Harald Fossberg	<i>50 konserthøydepunkter frem til sommeren</i>
<u>FEBRUAR</u>			
<u>22. februar</u>			
Morgenbladet	Int./Artikkel	Marius Lien	<i>Festivalen som klimabombe</i>
<u>MARS</u>			
<u>7. mars</u>			
Vårt Land	Artikkel	Lars Flydal	<i>Arvo Pärt til Kirkemusikkfestivalen</i>
Musikkultur	Artikkel	Mona Askerød	<i>Dagens kvinnelige forbilder i kirkemusikken</i>
<u>11. mars</u>			
Vårt Land	Forside	Olav Egil Aune	<i>Jeg snakker om det hellige i oss</i>
Vårt Land	Anmeldelse	Olav Egil Aune	<i>En enkel tone, vakkert spilt</i>
<u>18. mars</u>			
Klassekampen	Intervju	Olav Østrem	<i>En annen fuglesang</i>
Klassekampen	Kommentar	Magnus Andersson	<i>Pärt og tid for stillhet</i>
<u>20. mars</u>			
Vårt Land	Forside	Olav Egil Aune	<i>Musikken hennes ble sensurert av FN. Nå ønskes hun velkommen i kirken.</i>
Vårt Land	Intervju	Olav Egil Aune	<i>Vi må komme oss ut av feilsporet, vi holder på å ødelegge oss. Portrettintervju med Maja Ratkje.</i>
<u>21. mars</u>			
Aftenposten.no	Notis	Hilde Bjørhovde	<i>10 tips for helgen</i>
<u>22. mars</u>			
Vårt Land	Intervju	Lars O. Flydal	<i>Et musikalsk kultursjokk</i>
Aftenposten	Intervju	Hilde Bjørhovde	<i>Philip (13) har hovedrolle i klimaopera</i>
Aftenposten	Kommentar	Maren Ørstavik	<i>Festivalen for de voksne og ansvarlige</i>
Dagsavisen	Artikkel	Hanne Mauno	<i>Til Oslo med Arvo Pärt</i>
Sunnmørsposten	Notis	Red.	<i>Klart for kirkemusikk med klimavri</i>
Laagendalsposten	Notis	Red.	<i>Klart for kirkemusikk med klimavri</i>
Romsdals Budstikke	Notis	Red.	<i>Klart for kirkemusikk med klimavri</i>
Oppland Arbeiderblad	Notis	Red.	<i>Klart for kirkemusikk med klimavri</i>
Tønsberg Blad	Notis	Red.	<i>Klart for kirkemusikk med klimavri</i>
<u>23. mars</u>			
Vårt Land	Intervju	Lars O. Flydal	<i>Synger kirkeopera som klimastreik</i>
Ballade.no	Intervju	Marianne Lystrup	<i>Eneste barn blant proffene</i>
NRK - Kveldsnytt	Innslag/intervju	Marianne R. Carlsen	<i>Innslag om kirkeopera på kveldsnytt</i>

NRK		Annelita Meinich	<i>Fulgte hele dagen – intervju med Bente Johnsrud</i>
<u>24. mars</u>			
Opera Now	Intervju	Susan Nickalls	<i>Intervju med festivaldirektør Bente Johnsrud</i>
Orpheus	Intervju	Claus-Ulrich Heike	<i>Intervju med Bente Johnsrud og Gisle Kverndokk</i>
Harvest Magazine	Artikkel	Torbjørn Ekelund	<i>Den siste Kaua'i 'ō'ō</i>
<u>25. mars</u>			
Vårt Land	Anmeldelse	Thrøstur Eriksson	<i>En levedyktig festival</i>
Vårt Land	Anmeldelse	Thrøstur Eriksson	<i>Estisk orgelvirtuos</i>
Vårt Land	Intervju	Lars O. Flydal	<i>Ren balsam å høre kor på dette nivået Intervju med kunstner Borgny Svalastog.</i>
Klassekampen	Anmeldelse	Magnus Andersson	<i>Inn i materien</i>
Vårt Land	Anmeldelse	Sunniva Thomassen	<i>Klimaforkynnelse med enkel løsning</i>
Vårt Land	Intervju	Lars O. Flydal	<i>Kritiker fra Opera Now. Intervju med Simon Rees</i>
Thoroughly good podcast	Intervju	Jon Jacobs	<i>Podcast-intervju</i>
<u>26. mars</u>			
Vårt Land	Anmeldelse	Sunniva Thomassen	<i>Klimaforkynnelse med enkel løsning</i>
Vårt Land	Intervju	Lars O. Flydal	<i>Kritiker fra Opera Now</i>
<u>27. mars</u>			
Vårt Land	Anmeldelse	Olav Egil Aune	<i>Du milde Messias</i>
Scenekunst.no	Anmeldelse	Hilde Halvorsrød	<i>Sterk kirkemusikk, problematisk klimateater</i>
Fredriksstad Blad	Notis	Ketil Størdal Borg	<i>Borg vokalensemble med ny konsert i Fredrikstad domkirke - Bach møter jazz og folkemusikk</i>
KaDusi	Pressemelding	Red.	<i>Rumi Songs på Vannvogna</i>
<u>30. mars</u>			
Vårt Land	Anmeldelse.	Sunniva Thomassen	<i>Mektig verk mister detaljene</i>
<u>28. mars</u>			
NRK Klassisk	Konsertopptak	Stein Eide	<i>Konsertopptak fra åpningskonserten og intervju med dirigent Kaspars Putnins og festivaldirektør Bente Johnsrud</i>
<u>29. mars</u>			
Thoroughlygoopodcast	Anmeldelse	Jon Jacobs	<i>Review: Upon this Handful of Earth</i>
<u>30. mars</u>			
Vårt Land	Anmeldelse	Sunniva Thomassen	<i>Mektig verk mister detaljene</i>
<u>31. mars</u>			
Ut i kulturen	Innslag	Annelita Meinech	<i>Dagsinnslag fra festivalen lørdag 23. mars</i>
<u>APRIL</u>			
Bayerische Rundfunk	Intervju	Dagmar Penzlin	<i>Intervju med Gisle Kverndokk</i>
<u>1. april</u>			
Vårt Land	Intervju	Lars O. Flydal	<i>Spennende verdenspremiere</i>
Vårt Land	Anmeldelse	Sunniva Thomassen	<i>Fasetter av bønn</i>
<u>2. april</u>			
Aftenposten	Anmeldelse	Maren Ørstavik	<i>Hjerte, smerte og klimaangst</i>
Vårt Land	Anmeldelse	Sunniva Thomassen	<i>Verdig, velvalgt og kjølig</i>
NRK – Spillerom	Anmeldelse	Eystein Sandvik	<i>Anmeldelse av Sirkling</i>

<u>Europeiske medier</u>			
Choir & Organ	Artikkel	Clare Stevens	
Opera Magazine	Anmeldelse	Simon Rees	
Opera Now Magazine	Anmeldelse	Susan Nickalls	
Classical Music Magazine	Intervju		<i>Intervju med Bente Johnsrud</i>
Bayerischer Rundfunk	Intervju	Dagmar Penzlin	<i>«A radio feature about how classical music reacts on climate»</i>
Opernwelt	Anmeldelse	Wiebke Roloff-Halsey	
Orpheus	Intervju	Claus-Ulrich Heike	<i>Intervju med Bente Johnsrud og Gisle Kverndokk</i>

De europeiske journalistene skriver for magasiner med lang trykkesetid og/eller jobber med større reportasjer som vil ta noe tid å ferdigstille. De nevnte sakene er derfor ikke satt inn eller blitt sitert fra i denne permen.

Utvalgte pressesitater 2019

Festivalens styrke ligger i dens mangfold og høye kvalitet som trekker til seg et stadig større publikum. Måtte den lykkes også med det i framtiden.

Thröstur Eiriksson, Vårt Land 25.03.2019

Radioaktive atomer, giftige elver, oljeutslipp og klimaendringer truer vår eksistens, og barn over hele verden tar til gatene for å redde miljøet. I dag skulker barn i Oslo skolen for å gå i demonstrasjonstog. Klimaendringer som tema for årets Oslo Internasjonale Kirkemusikkfestival, kunne neppe vært mer aktuelt.

Upon This Handful of Earth: Hilde Bjørhovde, Aftenposten 22.03.2019

Hvordan kan man sette punktum for en uke med så mange store musikalske opplevelser som Oslo Kirkemusikkfestival? Johann Sebastian Bach, med sine mange kirkemusikalske verk og en sterk tro, er et naturlig valg.

Dunedin Consort: Sunniva Thomassen, Vårt Land 02.04.2019

Using children to recite the eyewitness accounts from various media reports made for a chilling perspective. (...) At a point in time when schoolchildren are striking to protest against climate change inaction, this dramatic twist made the work even more potent and very difficult to shake off.

Upon This Handful of Earth: Jon Jacob, Thoroughly Good Blog 29.03.2019

At det musikalske er såpass vellykket skyldes selvsagt også utmerkede utøvere: Oslo Sinfonietta, Kåre Nordstoga (orgel), Trefoldighet jentekor, Oslo Domkirkes guttekor, Oslo Domkor, og Vivianne Sydnessom musikalsk leder. For ikke å glemme de seks strålende solistene, der jeg spesielt må trekke frem Philip Weiss-Hagens klokkeklare guttesopran, som skapt for Kverndokks lange vokallinjer.

Upon This Handful of Earth: Hilde Halvorsrød, scenekunst.no 27.03.2019

Pärts nærvær i Oslo er en måte å stadfeste hans betydning som vår tids største bærer av åndelighet i klassisk musikk.

Magnus Andersson, Klassekampen 18.03.2019

Verket er veldig interessant, særlig en del av korpartiene. Korsatsen The Bumblebee, sunget av barnekoret var umiddelbart tiltalende og kan stå seg godt alene. Den vil jeg nok gå og nynne på noen dager, og det er et godt tegn, sier Rees.

Upon This Handful of Earth:

Simon Rees (kritiker i britiske Opera Magazine), intervjuet av Lars O. Flydal, Vårt Land 26.03.2019

Korets vokale kvaliteter er uovertrufne. De synger rent og homogent i alle registre. Men det som imponerer mest, er stilsikkerheten og det nyanserte uttrykksregistret.

Polyphony: Thröstur Eiriksson, Vårt Land 25.03.2019

Men det var i konsertens avslutning, med «Sicilienne» og «Tocatta» fra M. Duruflés Suite nr. 5, at orgelet virkelig kom til sin rett. Her imponerte Lattik med en glitrende teknikk og musikalsk overskudd. Glimrende spill og innsynsfull tolkning!

Aare-Paul Lattik: Thröstur Eiriksson, Vårt Land 25.03.2019

Samtidig som byens barn streiker og demonstrerer i Oslos gater fylles hovedstaden opp av kirkemusikk, som også tematiserer klimaendringene. Oslo Internasjonale Kirkemusikkfestival går av stabelen i Oslo 22.–31. mars.

Laagendalsposten 25.03.2019

Åpningskonserten på årets Kirkemusikkfestival er essensen av høykvalitets åndelighet. Arvo Pärt skrev sitt Te Deum i 1984. (...) Satt sammen med Händels Dixit Dominus fra 1707 trekker konserten lange linjer gjennom musikkhistorien. Med det hyperpresise Estiske Filharmoniske Kammerkor og deres dirigent Kaspars Putnins, pluss Det Norske Kammerorkester er det duket for en kveld i kirkemusikkens elitedivisjon.

Maren Ørstavik, Aftenposten 02.01.2019

Det skal sies at det har en viss ubehagelig effekt at "øyenvitneskildringene" leses opp på norsk av medlemmer av barnekoret, av til dels ganske små barn. Det å høre redselsfulle skildringer om radioaktiv stråling, oljesøl og misdannelser fra små barnestemmer, og vite at de tilhører den generasjonen som nettopp har streiket for klimaet, og at de derfor som privatpersoner, ikke rollefigurer, kanskje kjenner på at dette angår dem, kanskje har de streiket selv, og i alle tilfelle vet de nok godt at det ikke er fiksjon, det de står og sier, bringer virkeligheten inn i kirkerommet.

Upon This Handful of Earth: Hilde Halvorsrød, scenekunst.no 27.03.2019

Fraseringen i orkesteret spente fra elegante og vennlige melodilinjer til lumske crescendo i de dramatiske partiene. Det profesjonelle Solistkoret og amatørkoret Norges Ungdomskor klang uventet godt sammen – Solistkorets noe direkte klang og eminente sangteknikk blandet seg med Ungdomskorets rundere og enklere tone, og skapte til sammen en fylldig korklang som tok med seg det beste fra begge verdener.

KORK, Solistkoret og NUK: Sunniva Thomassen, Vårt Land 30.03.2019

Sirkling fremsto under urfremføringen som et vakkert fremført, alvorlig verk.

Det Norske Jentekor: Maren Ørstavik, Aftenposten 02.04.2019

I et vellykket samarbeid viser Solistkoret, Norges Ungdomskor og Kringkastingsorkesteret hvorfor Anton Bruckner anså Te Deum som sitt livs største verk.

KORK, Solistkoret og NUK: Sunniva Thomassen, Vårt Land 30.03.2019

The composer writes lovingly for the voice and for chorus, crafting rich evocative sequences with close harmony and delicious diminished chords, resulting in a sophisticated palette that at times out-Rutters John Rutter.

Upon This Handful of Earth: Jon Jacob, Thoroughly Good Blog 29.03.2019

Han [Kaspars Putninš] fikk dem til å spille på en måte jeg sjelden eller aldri har hørt dem før. Det var nærmest befridd fra vibrato, og med dette ble muligheten åpnet for å forme musikken med tydelig artikulasjon av små figurer. Putninš grep sjansen, og orkesteret hørtes nesten ut som et spesialistorkester på tidligmusikk.

Åpningskonsert: Magnus Andersson, Klassekampen 25.03.2019

Med det engelske koret Polyphony, ledet av dirigentlegenden Stephen Layton, var det duket for en av de beste korkonsertene jeg noen gang kan huske å ha hørt.

Thröstur Eiriksson, Vårt Land 25.03.2019

Polyphony ga oss uskylden og nåden. John Taveners verk om det uskyldige lammet, etter tekst av William Blake, ble en særlig sterk opplevelse for meg. Vi trenger slikt åndelig påfyll, ikke minst i fastetiden, og det er ren balsam å høre fra kor på dette kvalitetsnivået, sier Borgny Svalastog.

Borgny Svalastog, intervjuet av Lars O. Flydal i Vårt Land 25.03.2019

Duvende vakkert. Willens valgte Oslo Internasjonale Kirkemusikkfestival som et høyst naturlig sted å fremføre funnet for aller første gang.

Kölner Akademie: Olav Egil Aune, Vårt Land 27.03.2019

Konserten ble avsluttet med musikk av estlenderen Ešenvalds og korets egen Owain Park, som særlig imponerte med sin ekstatiske motett for Kristi himmelfartsdag, en komponist det skal bli spennende å følge.

Thröstur Eiriksson, Vårt Land 25.03.2019

Gisle Kverndokk's writing is accessible and inclusive but avoids cliché or sentimentality. There is originality to his musical language which provides gravitas to the subject material whilst not being pompous or aloof.

Upon This Handful of Earth: Jon Jacob, Thoroughly Good Blog 29.03.2019

Men den er mer politisk enn religiøs, et innlegg i debatten som vi kunstnere bør være med i. Musikken er fabelaktig og forsterker budskapet. Ord kan avgrense – mens musikken åpner opp og skaper refleksjon. Dilemmaet er gammelt, og viser hvordan vi fortrenger ulemper i vår kortsynthet – eller uvitenhet, sier Sparbo.

Upon This Handful of Earth: Solist Njål Sparbo i intervju med Lars O. Flydal, Vårt Land 23.03.2019

Poetisk korsang om klimatrussel: Det beste korverket til Maja Ratkje så langt, mener NRKs anmelder Eystein Sandvik. «Sircling» av forfatter Monica Aasprong og komponist Maja Ratkje handler om «økosorg» og ble fremført av Det Norske Jentekor under Oslo Kirkemusikkfestival på søndag.

Nrk.no, 03.04.2019

En mild kraft tok bolig i det hele, et delikat orkester som innhentet alle de liflige, skjulte detaljene og la dem skjørt nok inn i orkestermaterien. Og så er det jo uimotståelig med to naturhorn, nærmest rett ut av skogen.

Kölner Akademie: Olav Egil Aune, Vårt Land 27.03.2019

Opplevelsen ble ekstra sterk gjennom [Arvo Pärts] egen tilstedeværelse, den beskjedne mannen som gir oss opplevelse av det sanne og levende lyset. Møtet med det hellige blir også forsterket gjennom det sakrale rommet i Oslo domkirke. (...) All ære til Kirkemusikkfestivalen som fyller dette behovet, skal vi bli del i det, må noen gjøre den jobben.

Borgny Svalastog, intervjuet av Lars O. Flydal i Vårt Land 25.03.2019

Mulighetene er mange når det gjelder kombinasjonen musikk og presserende sam- funnsutfordringer. Men det medfører noen krav til settingen rundt konserten og opp- finnsomhet og intensjon hos arrangør, produsent og de involverte utøverne. Jeg synes at Oslo Internasjonale Kirke- musikkfestival gjennom programmeringen har lyktes i å tenke helhetlig og inspirert rundt årets tematikk «klimaendringer».

Aaron Carpenè i intervju med Olav Østrem, Klassekampen 18.03.2019

Jo, det var noe med sopranene som tok forsiktige initiativ før de ble hentet inn av hele korets samklang. Poenget er imidlertid det siste: altså at koret dyrker en så tett og eterisk samklang at Pärt opphører å være komponist, og åpner for en åndelig erfaring.

Åpningskonsert: Magnus Andersson, Klassekampen 25.03.2019

Denne utvidede bruken av rommet, Kverndokks musikk og kirkens akustikk virker sammen på to ulike, men like fine, måter: I en del bredt anlagte partier smelter alle lydkildene sammen til én bølgende klangfigur og fyller hele kirken, og det føles som om man blir innhyllet i et perfekt harmonisert klangteppe.

Upon This Handful of Earth: Hilde Halvorsrød, scenekunst.no 27.03.2019

Åpningstale ved Kulturminister Trine Skei Grande.

Kulturminister Trine Skei Grande, festivaldirektør Bente Johnsrud, komponist Arvo Pärt og Estlands ambassadør Janne Jõesaar-Ruusalu.

Åpningskonsert 2019: Estonian Philharmonic Chamber Choir, Det Norske Kammerorkester, Kaspars Putniņš (dir.)
Foto: Ann Kristin Engebakken/Fotokontoret

Utvalgte tilbakemeldinger fra publikum 2019

- Viktig festival. Flott med tema i tiden som miljø-kirke-opera og at barn er med. Fint med god andel kvinner.*
Kvinne (66), Oslo
- We have enjoyed the festival each year.*
Mann (72), USA
- Fantastisk program! Har kost meg veldig =)*
Kvinne (28), Oslo
- Variert program med svært høy kvalitet. Fint med miljøprofil i år.*
Mann (67), Viken
- Ser ut som den blir bare bedre og bedre. Spennende med sjangerblanding bl.a.*
Kvinne (74), Oslo
- Bare positivt! I tillegg til det musikalske er det også positivt at klima er fokusert på.*
Mann (64), Oslo
- Holder et svært høyt nivå. Internasjonale utøvere i særklasse for 2019. Tema som motiverer og engasjerer. Ingen negative aspekter for 2019. Håper fortsettelsen blir like høy standard.*
Mann (68), Rogaland
- Fint program, og så langt meget professionelle konserter. Bra at miljø/klima blir tematisert. Bra at dørene åpnes 1 time før. Bli ved med det!*
Kvinne(71), Akershus
- Kirkemusikkfestivalen er ei gave. Jeg kjøper festivalpass før jul og går på konserter hver dag gjennom hele festivalen. Hvis jeg skulle ønske noe, ville det være flere konserter i Gamle Aker kirke. Ellers bare ros og takk.*
Kvinne (75), Møre og Romsdal
- Utsøkte artister & ensembler, norske og ikke minst de internasjonale som har gitt meg uforglemmelige minner. Gleder meg hvert år til å studere programmet. "Fortsett som dere stevner."*
Mann (64), Oslo
- Svært variert og fint program. Profesjonelt gjennomført. Bonus for at det foregår i ulike kirker/lokaler. Fint med tematisk vinkling.*
Kvinne (62), Akershus

Ingvill Hafskjold anbefaler Oslo Internasjonale Kirkemusikkfestival.

1 t.

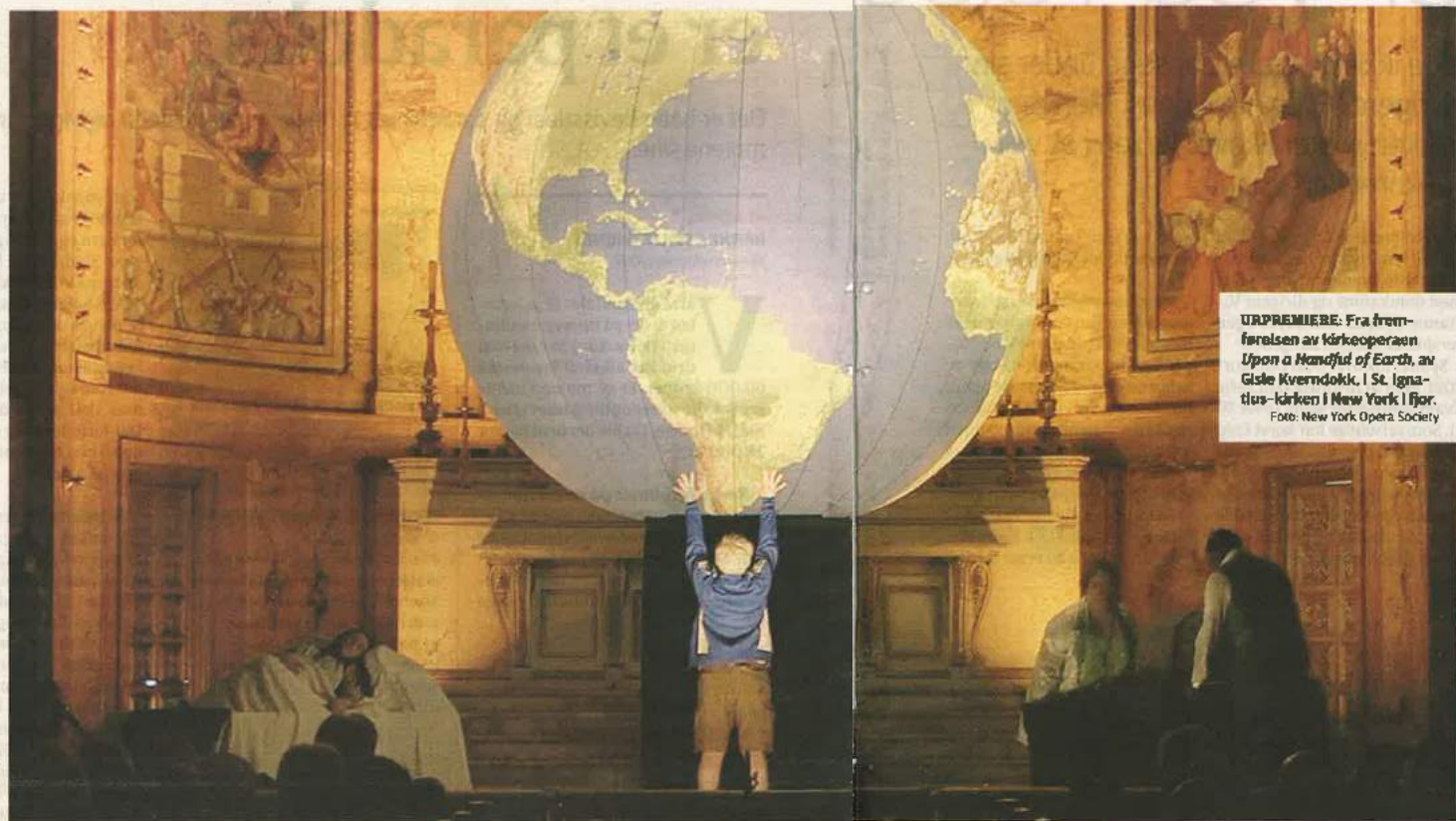
Kudos til dere for et variert og spennende program. Så fine linjer mellom kunst, natur, nytid og gammelt pluss topp solister.

Jeg fikk lyst til å gå på mange konserter !

ER MUSIKK

Tips oss kultur@vl.no

Musikk for meg er like viktig som religion er for meg, men også følelsen av å være en del av noe stort

URPREMIERE: Fra fremførelsen av kirkeoperaen *Upon a Handful of Earth*, av Gisle Kverndokk, i St. Ignatius-kirken i New York i fjor. Foto: New York Opera Society

Klimakrisen som opera

FESTIVAL: En nyskrevet kirkeopera av Gisle Kverndokk, med klimakatastrofen som tema, er den store satsingen på Oslo Internasjonale Kirkemusikfestival i mars.

LARS O. FLYDAL
tars.flydal@vl.no

Kirkeoperaen *Upon this Handful of Earth* er skrevet av Gisle Kverndokk, med libretto av Aksel Otto Bull. Tekstene er hentet fra *Messe for all jorden* av den franske presten Pierre Teilhard de Chardin, som også var en fremstående filosof, geolog og paleontolog. I tillegg er det tekstmateriale fra amerikansk urbefolkningstradisjon – og biter fra aktuelle avisartikler om klimakrisen.

– Jeg har lenge drømt om å sette opp en fullverdig opera på festivalen, sier Bente Johnsrud.

Symboltungt. – Operaen er spesielt skrevet for kirkerommet. Vi har lenge hatt et ønske om å belyse vårt felles ansvar for de menneskeskapt klimaendringene. Operaen forteller sterke historier fra mennesker som allerede er rammet av klimakatastrofen, sier festivalsjefen.

KIRKEMUSIKK

Oslo Internasjonale Kirkemusikfestival, 22.–31. mars 2019.

Åpningskonsert med Estonian Philharmonic Chamber Choir og Det Norske Kammerorkester.

Kirkeopera av Gisle Kverndokk, med Oslo Domkirke, Domkirkens Guttekor, Trefoldighet Jentekor og Oslo Sinfonietta, dirigent Vivianne Sydnes.

Orgelkonserter med Aaron Carpené, Aare-Paul Lattik og Hans-Ola Ericsson.

Ensembler: Polyphony, dirigent Stephen Layton, Blindman saxofon-ensemble, Den Danske Salmesduo, Dunedin Consort, dirigent John Butt, Vokalensemblet Voces Suaves, Kölnner Akademie, dirigent Michael Willens.

Festivalen har siden 2014 vært i dialog med komponist Gisle Kverndokk om en opera med innhold som hører hjemme i et symboltungt kirkerom.

– Vi er glade for å kunne presentere en norgespremiere på et verk som er et aktivt innlegg i klimadebatten, sier Johnsrud.

Varsko. Gisle Kverndokk skrev operaen for New York Opera Society, og den ble fremført i St. Ignatius-kirken i New York i fjor.

– Det var like etter innsettelsen av Trump, og mye av responsen gikk på at dette var et varsko mot den nye presidentens fornektelse av de menneskeskapt klimaendringene. Folk gråt, det ble tydeligvis en skremmende aktuell påminnelse, forteller Gisle Kverndokk. Den nye operaen er tonal og melodios.

– Men det er også en dramatisk beretning, med personifisering av klimaofre, og et apo-

kalypstisk resultat. Men det ender likevel i et håp. Bier og humler symboliserer liv – og hvor sårbar jorden vår er, sier han.

Tittelen, *Upon this Handful of Earth*, er hentet fra 3.000 år gamle Veda-dikt, på sanskrit.

– Det er en utrolig visjonær tekst som advarer mot å utarme og ødelegge jorden vår.

Pärt. Klimaendringer, Arvo Pärts musikk og den oldkirkelige hymnen *Te Deum* er tre røde tråder gjennom festivalen.

– Allerede på åpningskonserten møter vi to av temaene gjennom Arvo Pärts *Te Deum*, fremført av Estonian Philharmonic Chamber Choir og Det norske kammerorkester. Vi er stolte av gjenhøret med det estiske koret, under ledelse av Kaspars Putnītis, som over lang tid har holdt en posisjon som ett av verdens ledende, sier Johnsrud.

– Festivalens hovedmål er å gi gode kirkemusikalske opplevelser, samtidig vil vi formidle tro i vår sekulariserte tid. Vi ønsker også at kirken skal ha en stemme inn i samfunnsdebatten, som vi gjorde med temaet *Slavert* i fjor – og nå gjennom å minne oss alle om ansvaret for jordens fremtid, sier hun.

Den australske organisten Aaron Carpené spiller et orgelprogram rettet mot utrydningstruede dyrearter, der han også urfremfører sitt eget orgelverk *Migration*, skrevet opp mot WWFs rapport om norske fuglearter som er truet.

Trilogi. Maja Solveig Kjelstrup Ratkjes *Sirkling* er siste del av en trilogi skrevet for Det Norske Jentekor og Schola Sanctae Sunniva, det siste verket setter også fokus på klimakrisen.

Den oldkirkelige hymnen *Te Deum* fremføres i tre versjoner. Anton Bruckners *Te Deum* fremføres av Det Norske Solistkor, Norges ungdomskor og Kringkastingsorkesteret, ledet av Grete Pedersen. James MacMillans versjon fremføres av Oslo og Bergen Domkor, som deres første felles korprosjekt, sammen med verk av Arvo Pärt, Alfred Schnittke og John Tavener.

Fem saksofoner. Dunedin Consort, dirigert av John Butt, står for avslutningskonserten med Bachs *H-moll-messe*.

– Og de fem belgiske saksofonistene i Blindman spiller Bachs orgelverk så det gir bakoversveis, forteller festivalsjefen.

Vi må komme oss ut av feilsporet, vi holder på ødelegge oss: Hvor mange jordkloder trenger vi for å ha det forbruket vi har i dag?

*Maja S. K. Ratkje, multimusiker og komponist – under Kirke- musikkfestivalen urforeføres *Sirkling*, som handler om en natur som roper på hjelp. Du har jo opplevd å bli sensurert i FN?*

OLAV EGIL AUNE
MØTER
MAJA SØLVEIG
KJELSTRUP
RATKJE

– Ja, det var det første verket i en syklus på tre – hvorav det nye, *Sirkling*, er det siste. Det Norske Jentekor hadde bestilt et verk til en konkurranse i Japan, og da tenkte jeg at jeg ville skrive en hyggelig blanding av japansk og norsk folkemusikk, og det gjorde jeg. Så ble det et stykke som handler om krig og fred, *Ro – Uro*, som er det første verket i trilogien. Jeg hentet stoff blant annet fra gnostiske skrifter, hvor det er en kvinnelig guddom som er rasende fordi verden ikke er i balanse. Jeg hadde lagt inn en kort sekvens der jentene skulle skrike ut navnet på en fritt valgt diktator eller maktmisbruker, de skulle bare rope ut navnene etter hverandre. Da koret senere skulle fremføre det i FN, ble de stanset på generalforsamlingen. Det ble for sterkt.

– **Det ble altså en politisk manifestasjon i seg selv?**

– Det ble jo en veldig sterk opplevelse for jentene. De demonstrerte med en ... jeg vet ikke hvor mange sekunders stilhet. For de lever jo trygge liv, ofte i beskyttede, trygge rammer, og så kommer de, ikke sant, og så opplever de dette at ... øj ... det kan faktisk skje. Og med et stykke som er noe så uskyldig som at barn synger og at budskapet er fred, og så blir det sensurert ... det kunne jo være noen av jentene som ropte Bush. Det var litt deilig at de fikk oppleve det ... ikke deilig, men ... Det sier noe om at kunsten er viktig. Jeg vet at kunsten er viktig, men det er godt at andre kan forstå det

også, gjennom en sånn opplevelse.

– **Du ville provosere?**

– Det kan høres litt kokett ut, men jeg kan på en måte ikke kontrollere det, ikke sant – jeg vil jo skape noe, dette at jeg ikke klarer å holde igjen det kreative trykket gjør jo at verkene mine av og til springer helt andre veier enn jeg klarer å forutsi. Som dette er et godt eksempel på.

– **Samtidsmusikk, mange lukker dører og ører bare de hører ordet – pling plong, liksom. Du har sikkert svart på det tusen ganger, men likevel: Hva er musikk?**

Jeg lurte også på det da jeg startet, jeg ble jo spurt hele tiden om det jeg lagde var musikk? Og da vil jeg si at lyder og toner er musikk hvis de er musikalsk intendert, hvis det ligger en mening eller en hensikt bak at de blir skapt, da får det være musikk. Enten det, eller at lytteren oppfatter det som musikk. Så – det må være en aktiv handling hos enten mottaker eller leverandør.

– **Er det så nøye?**

– Det er ikke så farlig for meg. Noen mennesker har behov for ytre seg, noen blir kunstnere, noen trenger å skape og dele og prøve å si noe om verden som ikke er blitt sagt på den måten før. Og andre mennesker trenger det ikke. Men om det kalles musikk eller ikke, det er sånne spørsmål man får fra dem som blir usikre i møte med det nye, ikke sant?

FOTO ERLEND BERGE

MAJA SOLVEIG KJELSTRUP RATKJE

Søndag i neste uke urframføres hennes *Sirkling* – et sterkt engasjement rundt økokrisen, en slags «økosorg». Verket framføres av Det Norske Jentekor, dirigent: Anne Karin Sundal-Ask.

– Men hva er ikke-musikk i din verden, da ... ?
– Støy. Men det blir feil å si det, også, for jeg spiller jo støy også, støy er for meg det jeg ikke ønsker, det som presser seg på hele tida ... som her i kafeen akkurat nå ... det skal spilles musikk i en hver sammenheng, det er ikke så lett å velge bort.

– Du tror på musikkens kraft, der er du utrettelig, jeg hadde nær sagt også i politisk sammenheng. Musikk som det motsatte av dekorasjon. Noen kvepper når de hører ordene «økologi», «miljø», «innvandringsproblematikk» i forbindelse med kunstmusikk, de holder det ikke ut, de mener at det er å forringe musikkens kvaliteter?

– Jo, det er slik – ordene «forringe musikkens kvaliteter», det blir gjerne brukt som et forsvar. Helt i starten var det ikke sånn at jeg tok opp i meg politiske ting – i musikken, da var jeg nok mest opptatt av å lære å skape musikk på musikkens premisser. Men jeg har jo hele tiden vært et politisk menneske, helt siden jeg var ungdom har jeg vært opptatt av store ting, miljø og rettferdighet og likhet, krig og fred. Jeg syns det blir vanskelig ikke å ta det inn i kunsten når man skal snakke til mennesker og samfunnet i dag. Samtidskunst lages i samtiden, og da må den være relevant for samfunnet den lages i. For meg skjer det bare, jeg velger det ikke, det skjer. Noen ganger er det utalt og noen ganger er det bare jeg som kjenner tanken bak.

– En tanke som ikke er helt synlig, jeg mener, engasjementet er stort, men så blir det rart eller ufornuftig å gi det et navn?

– Jeg ble for eksempel bedt om å skrive et jubileumsverk til feiringen av den norske grunnloven, skulle spilles av alle de norske orkestrene – tittelen på verket ble *Paragraf 112*, miljøparagrafen. Da jeg fikk ideen, måtte det bare la seg gjøre. Du kan jo si, du hører jo ikke det i det klingende, men man

risikerer med slike titler at folk tolker det dit hen. Det var riktig for meg å løfte frem den paragrafen, som jeg synes er veldig viktig i grunnloven vår. Jeg ville ha mer oppmerksomhet om den, så jeg trykte opp ordlyden, trykte den på notene, så alle musikerne leste den. Og publikum fikk den, så en kan si at den ble distribuert.

– Søndag om ti dager er det premiere på *Sirkling*, dikteren Monica Aasprong har skrevet tekst som blant annet tar utgangspunkt i et av landets viktigste verker innenfor mystikktradisjonen – Wergelands *Skapelsen, mennesket og Messias*.

– Ja, Wergelands tekst går rett inn i de aller største problemene våre akkurat nå – *Sirkling* handler om «økosorg» og Monica Aasprong bruker vanners kretsløp som utgangspunkt. I *Sirkling* setter vi fokus på det som er vakkert og bestandig, med tilsvar i religioner, og på menneskets innvirkning på og forhold til naturen og kretsløpet. Og da med Wergeland som inspirator, verket er gjort i hans ånd. Og igjen: Det er kunsten som skaper sammenhenger og binder det sammen og skaper en ny fortelling av det gamle innholdet. For meg handler det om å bygge opp og skape nye ideer. Vi trenger det, ellers kommer vi ikke videre, vi må komme oss ut av det fellesskapet hvor vi holder på å ødelegge samfunnet vårt. Hvor mange jordkloder trenger vi for å ha det forbruket vi har i dag?

– *Asylos*, det midterste verket i trilogien for Det Norske Jentekor, avsluttes med en tekst av den franske filosofen og politiske aktivisten Simone Weil: «Like fra den tidlige barndom finnes det på bunnen av hvert menneske noe som tross alle erfaringer om forbytelse, dem man selv begår, eller dem man iaktar, urokkelig forventer, at man er god mot det.»

– Ja, jeg begynner nesten å grine, det er så viktig og vi er så langt unna så mange ganger, jeg får så

SAMTALE

I denne spalten samtaler vi med en person som har markert seg i rammen av kristen tanke og praksis.

lyst til å rope det ut ... jeg får synge det gjennom et barnekor i stedet.

– Ett sted startet det, du begynte som andre kollegaer og plutselig tok du rett ut til venstre og er en av våre fremste samtidsmusikere – ikke bare i Norge, men i utlandet?

– Min karriere må ha startet med at jeg, da jeg var barn, var interessert i lydene rundt meg – veldig interessert, uvanlig interessert. Jeg begynte å kopiere lydene, hermet etter fugler og fikk et veldig register i å produsere lyd selv. Det kan jeg bruke som inspirasjon i dag. Men fordi jeg kommuniserte med maskiner og natur og sirener og larm og folk var ... så da foreldrene mine syntes at nå var det nok, tenkte jeg at det var da helt normalt med alle disse lydene og at alle var interessert i dem.

– Når hørte du Bach sist?
– I dag tidlig, faktisk. Hvordan det?

– Jeg ville bare høre?
– Jeg har en datter som spiller fiolin og som øvde på Bachs dobbeltkonsert for to fioliner.

– Men oppsøker du Bach?

– Ja, masse Bach. Jeg blir aldri lei av det: Musikkaliteten, melodiene, intervallene, retorikken, flerstemmigheten ... det er fint, man blir jo ikke ferdig med det: Strukturen er bærende, det er musikk som låter så selvsagt og som gjør at han ikke fremstår som de romantiske komponistene, du ser for deg en stormende kunstner med villt hår. Der er ikke Bach, Bachs person blir mindre viktig, men musikken løfter seg fram og blir noe alle kan ta del i. Han skaper fellesskap, et solidarisk fellesskap, jeg liker uttrykket. Jeg vet ikke om det er fordi han var religiøs, men han hadde i hvert fall ... ja, jeg får følelsen av han deler noe universelt.

Det Norske Jentekor & Maja Ratkje
Foto: Ann Kristin Engebakken/Fotokontoret

Mariann Folkestad Jahren og Philip Weiss-Hagen i kirkeoperaen *Upon This Handful of Earth* som hadde norgespremiere 24. mars i Trefoldighetskirken, under Oslo Internasjonale Kirkemusikkfestival. Foto: Ann Kristin Engebakken, fotokontoret

Hjerte, smerte og klimaangst

Anmeldelse

Maren Ørstavik

To nye norske verk under Kirkemusikkfestivalen spiller på sterke følelser for å vekke engasjement.

To dager etter at tusenvis av ungdommer i hele landet hadde samlet seg for å demonstrere mot slapp klimapolitikk, forberedte de unge sangerne i Oslo domkirkes guttekor og Trefoldighet jentekor seg til sin egen protest i Trefoldighetskirken.

Kirkeoperaen *Upon This Handful of Earth*, et musikkdramatisk verk om klimaangst og fremtidsstro, var et av trekkplastrer ved årets Oslo Internasjonale Kirkemusikkfestival, og med unge utøvere i sentrale roller kunne ikke timingen vært bedre. Ekkoet av ukens demonstrasjoner fikk gjenklang i kirken og gjorde konteksten så relevant som den kunne bli.

Upon This Handful of Earth er imidlertid ikke initiert av unge selv, slik demonstrasjonene var, men skrevet av komponist Gisle Kverndokk og librettist Aksel-Otto Bull.

Premieren fant sted i New York i 2017, men diverse amerikanske hindre den gangen gjorde at rollene måtte besettes av voksne - det var først ved denne norgespremierer sist søndag at unge utøvere fikk den plassen kom-

ponisten ville at de skulle ha. Resultatet ble en sterk musikkal opplevelse, selv om enkelte klamme dramaturgiske grep nok kunne få det til å knyte seg litt i magen hos noen.

Musikkal perle

Den produktive musikkdramatikeren Gisle Kverndokk er kjent for sin evne til fargerik orkestrering, iørefallende melodier og lekne bruk av kjente elementer fra musikkhistorien. Dette kjennetegner også *Upon This Handful of Earth*, skrevet for voksen- og barnekor, sinfonietta og seks solister. Særlig duetten i del 3 «My Blood Is A Poisonous River», fremført av Hege Høisæter og Marianne Folkestad Jahren, er en musikkal perle, melodisk vakker, føtelsesladet og estetisk variert - så god at den godt kan leve videre som konsertstykke.

Også handlingen fungerer, med foreldrebarn-relasjonen som dramatisk dreiepunkt. Et livsfarlig klima gjør at det nyfødte barnet til et ungt par ikke overlever, og de tar til seg en ensom gutt (Philip Weiss-Hagen).

Kirkedrama-tradisjonen gjør det mulig å

Kirkemusikk

Upon This Handful of Earth

Musikk: Gisle Kverndokk
Libretto og regi: Aksel-Otto Bull
Musikkal ledelse: Vivianne Sydnes
Solister: Njål Sparbo, Hege Høisæter, Marianne Folkestad Jahren, Thorbjørn Gulbrandsøy, Philip Weiss-Hagen, Halvor Melien
Medvirkende: Oslo domkor, Oslo domkirkes guttekor, Trefoldighet jentekor, Oslo Sinfonietta

Sirkling

Musikk: Maja S.K. Ratkje
Tekst: Monica Aasprong
Musikkal ledelse: Anne Karin Sundal-Ask
Fremført av: Det norske jentekor

godta litt sjablongaktige karakterer - det er gjerne slik i oratorier - men enkelte elementer blikker over i det banale: En humle blir etter hvert et slags symbol på fremtidshåp, og når hele ensemblet til slutt peker oppover mot det imaginære insektet og får hele Trefoldighetskirken til å vende blikket mot himmelen, er det vanskelig å la være å trekke på smilebåndet.

Ordet i sentrum

En uke senere, i Ris kirke, fremførte Det norske jentekor Maja S.K. Ratkjes seneste verk for en temmelig fullsatt sal. *Sirkling* er det siste stykket i en serie på tre som komponisten har skrevet for jentene, og også her er temaet klima. Det er langt fra første gang Ratkje lager kunst om og for klimasaken - verket *Paragraf 112* ble spilt av landets symfoniorkestre i anledning grunnlovsjubileet i 2014, og var en kritisk påminnelse av hvilket ansvar som ligger på politikerne ifølge klimaparagrafen.

Sirkling er et omfattende korverk til tekst av Monica Aasprong. Materialet er slatter fra Skapelsesberetningen, fra Koranen og fra Wergeland, noen ganger direkte fremført av solister, andre ganger helt dekonstruert til ord og bokstaver som suste mellom de unge sangerne der de sto opp langs kirkeveggene på siden av lytterne. Ratkje lar ordene få plass ved å repetere lignende fraser og melodier om igjen og om igjen, først til en effektiv meditativ tilstand - men etter hvert til det kjedsommelige.

En gjennomtenkt fysisk plassering av koret i rommet, som da jentene beveget seg i motgående sirkler foran alteret, ga dynamikk til opplevelsen.

Damekoret Schola Sanctae Sunnivaie fra Trondheim la til et ekstra meningsnivå ved å stå oppe ved orgelet og syngte latinske bønner.

Sirkling fremsto under urfremføringen som et vakkert fremført, alvorlig verk. Men det manglet likevel noe entusiasme - musikkal eller politisk, men helst det første - som kunne gjort at verket føltes viktigere.

40 KULTUR OG IDEER

KIRKEOPERA

Oslo Internasjonale Kirke-
musikkfestival. Norgespre-
miere på *Upon this Handful
of Earth*, en kirkeopera av
Gisle Kverndokk, i Trefoldig-
hetskirken i morgen.

Med Oslo Domkor, Dom-
kirkens Guttekor, Trefoldig-
het Jentekor og Oslo
Sinfonietta, dirigert Vivianne
Sydnes.

Aksel-Otto Bull, regi og
libretto, Gjermund Andresen,
scenografi.

Solister: Philip Weiss-
Hagen, Marianne Folke-
stad Jahren, Hege Høisæter,
Thorbjørn Gulbrandsøy, Njal
Sparbo og Halvor Melien.

GUTTESOPRAN: Philip Weiss-
Hagen gleder seg til solist-
rollen i Gisle Kverndokks
opera, *Upon this Handful of
Earth*. Foto: Lars O. Flydal

Synger kirkeopera som klima

PREMIERE: Philip Weiss-Hagen (13) er solist i Kirkemusikkfestivalens største satsing noensinne, en klimaopera. – Jeg fikk ikke streiket i går, fordi jeg øvde – det må vel være minst like bra, sier guttesopranen.

LARS O. FLYDAL
lars.flydal@vl.no

I morgen er det norgespremiere på *Upon this Handful of Earth*, en nyskrevet opera av Gisle Kverndokk. Librettoen er skrevet av komponisten i samarbeid med regissør Aksel-Otto Bull.

Tekstene er hentet fra *Messe for all jorden* av den franske presten Pierre Teilhard de Chardin. I tillegg er det tekstmateriale fra amerikansk arbeidsfolkstradisjon, og biter fra aktuelle avisartikler om klima-

krisen. Tittelen, *Upon this Handful of Earth*, er hentet fra 3.000 år gamle Veda-dikt, på sanskrit. – Det er en utrolig visjonær tekst som advarer mot å utarme og ødelegge jorden vår, og viser at det allerede for flere tusen år siden var en bevissthet om jordens sårbarhet, sier Kverndokk.

Trump. Gisle Kverndokk skrev operaen for New York Opera Society, den ble fremført i St. Ignatius-kirken i New York i fjor. – Det var like etter innsettelsen av Trump, og mye av responsen gikk på at dette var et varsko

mot den nye presidentens fornektelse av de menneskeskapte klimaendringene. Folk gråt, det ble tydeligvis en skremmende aktuell påminnelse, forteller Gisle Kverndokk.

– Det er også en dramatisk beretning, der vi møter klimafre ansikt til ansikt, og det ender i en apokalypse. Men det slutter likevel med et håp for jorden, forteller komponisten.

I uken før norgespremierer har det vært hektisk aktivitet i Trefoldighetskirken, nærmere 100 aktører er involvert. Nå har det vært prøver i en uke, og

SOLISTER: Njal Sparbo og Hege Høisæter under prøver på den nye kirkeoperaen i Trefoldighetskirken. Foto: Lars O. Flydal

scenerigget er snart på plass. Operaen begynner med et slags nattverdsrituale, der jorden er alteret.

Stort løft. – Dette er det største løftet Kirkemusikkfestivalen har gjort, både kunstnerisk og

økonomisk. Å oppføre en kirkeopera er en gammel drøm. Nå er den realisert, og det er også en ytring i klimadebatten. Vi vil være aktuelle og ta samfunnsansvar, vi har hatt slaveri og migrasjon som tema, i år er det klima. Og selv om oppsetningen

TREFOLDIGHETSKIRKEN. Oslo Domkor, Oslo Domkirkes guttekor og Trefoldighet Jentekor er plassert rundt i kirkerommet.

Foto: Signe Fuglestad Luksengard

streik

involverer mange aktører, har vi vært bevisste på at det skal gjennomføres mest mulig kortfrest, sier festivalsjef Bente Johnsrud.

Jesus. Gurt sopran Philip Weiss-Hagen har øvd lenge på rollen sin, som lett kan assosieres til en Jesus-skikkelse – som står for håpet i operaen.

– Det er ganske vanskelig. Jeg har vært litt nervøs, men nå er ting på plass. Jeg liker musikken, den er nesten magisk. Og det er veldig viktig at vi skjærer oss og retter opp alt det vi har gjort som skader naturen. Vi må huske at vi har ingen plan B for kloden vår, sier Philip Weiss-Hagen som i går «klimastreiket» med hel-dagsprøve i Trefoldighetskirken.

Njål Sparbo og Hege Høisæter har roller som business-mannen og hans kone. Han er kynisk profittejer og klimaødelegger, og hun dør som klimaoffer.

– Hun er forsonet, og ekte-

Upon this Handful of Earth er det største løftet Kirkemusikkfestivalen har gjort, både kunstnerisk og økonomisk.

Bente Johnsrud, festivalsjef (t.h.)

Foto: Erlend Bergsjerky

skapet skurrer. Samtidig driver mannen business med stor klimarisiko og representere et system som utbytter jorden. Det finnes en rekke bibelreferanser, og jeg fremstår også etter min død – med et budskap fra himmelen. Operaen har klare meldinger om vårt ansvar for jorden, det står jeg gjerne for, sier Hege Høisæter.

Profittjag. Njål Sparbo har rollen som den kyniske forret-

ningsmannen som setter profit foran etikk.

– Han er ikke nødvendigvis ond, men i jakten på penger velger han å se forbi at han samtidig er med på å ødelegge jorden. Når det ender i en apokalypse, innser han konsekvensene og ber om tilgivelse, overfor både Gud og mennesker.

Operaen har mange bibelreferanser og innslag av liturgi.

– Men den er mer politisk enn religiøs, et innlegg i debatten som vi kunstnere bør være med i. Musikken er fabelaktig og forsterker budskapet. Ord kan avgrense – mens musikken åpner opp og skaper refleksjon. Dilemmaet er gammelt, og viser hvordan vi fortrenger ulemper i vår kortsynhet – eller uvitenhet, sier Sparbo.

Upon This Handful of Earth, foto: Ann Kristin Engebakken/Fotokontoret

Philip (13) har hovedrolle i klimaopera

Hilde Bjørhovde og Signe Dons (foto)

En humle og et barn representerer fremtidshåpet i klimaoperaen *Upon This Handful of Earth* i Oslo Internasjonale Kirkemusikkfestival.

Hvis vi ødelegger jorden, hva har vi da å leve av? Guttosopran Philip Weiss-Hagen (13) er som mange andre barn svært opptatt av klodens fremtid og bekymret over de menneskeskapt klimaendringene. Søndag synger han en av hovedrollene i Gisle Kverndokk og Aksel-Otto Bulls klimaopera i Trefoldighetskirken. Barnet representerer fremtidshåpet i en opera med dystre tematikk.

Humlens flukt gir håp

- Operaen handler om at vi ødelegger jorden, men også at vi tar vare på den, sier Philip. I hans klare guttesopran klunger vakker i det store kirkerommet på prøvene før søndagens norgespremiere på *Upon This Handful of Earth*. Det er første gang Kirkemusikkfestivalen setter opp en scenisk opera.

- I saw a bumble bee, synger han. Humlen som setter seg på en blomst og suger nektar, viser at det fortsatt er håp for den ødelagte kloden.

- Jeg er litt nervøs, blir alltid det når jeg skal synges solo, innrømmer 13-åringen.

Han synger i både Operaens barnekor og Domkirkes guttekor, går på Majorstuen skoles musikkprogram og håper han kan fortsette som sanger også etter stemmeskiftet.

Demonstrerer for å redde klimaet

Radioaktive atomer, giftige elver, oljeutslipp og klimaendringer truer vår ek-

FAKTA

Upon This Handful of Earth

Klimaopera av Gisle Kverndokk og Aksel-Otto Bull, sistnevnte har også regien. Scenograf: Gjermund Andresen

Fremsføres i Trefoldighetskirken søndag 24. mars kl. 20 under Oslo Internasjonale Kirkemusikkfestival

Urfremført i St. Ignatius Church i New York i 2017

Medvirkende: Oslo Domkor, Oslo Domkirkes Guttekor, Trefoldighet Jentekor og Oslo Sinfonietta

Sangsolister: Njål Sparbo, Hege Høisæter, Marianne Folkestad Jahren, Thorbjørn Gulbrandsøy, Halvor F. Melien og Philip Weiss-Hagen

Dirigent: Vivianne Sydnes

sistens, og barn over hele verden tar til gatene for å redde miljøet. I dag skulker barn i Oslo skolen for å gå i demonstrasjonstog. Klimaendringer som tema for årets Oslo Internasjonale Kirkemusikkfestival, kunne neppe vært mer aktuelt.

Søndag kommer kirkerommet til å være omgjort til en spektakulær katastrofescene. En gruppe øyenvitner, fremført av barn, formidler fortellinger om klimaødeleggelser etter Tsjernobyl-ulykken, oljeutslipp og andre store miljøkatastrofer i vår tid.

«For at jorden vår skal bli et bedre sted,

må vi alle begynne å gjøre ting annerledes», sier et av barna i operaens sluttscener.

Bestillingsverk i New York

Komponist Gisle Kverndokk sitter i kirkebenken og følger med mens regissør Aksel-Otto Bull instruerer sangerne. Han forteller at operaen ble bestilt av The New York Opera Society for koret i St. Ignatius-kirken.

- Det er veldig stas at operaen nå blir fremført her i Oslo, og jeg håper den senere kan fremføres konsertant andre steder.

Aksel-Otto Bull (venstre) har regien og har skrevet klimaoperaen sammen med komponist Gisle Kverndokk. Her er de på prøve i Trefoldighetsskirken med guttesopran Philip Weiss-Hagen (13)
Foto: Signe Dons

Festivalen for de voksne og ansvarlige

Kommentar

Maren Ørstavik

Prisverdige temaer kan gi forutsigbare festivaler.

Det finnes et lite knippe temaer som har vært gjengangere på internasjonale kunstmusikkfestivaler de siste årene: Flukt og migrasjon, kvinner i kunsten, lokal eller global identitet og klimaendringer. Det er temaer som er vanskelig å kritisere, for intensjonene er så gode. Samtidig er det temaer som fort kan gjøre at en festival føles forutsigbar. Til og med kjedelig.

Også i Oslo følger vi trenden. Temaet for samtidfestivalen Ultima sist høst var migrasjon. Fjorårets Oslo Internasjonale Kirkemusikkfestival hadde temaet slaveri, og tråder til dagens migrasjonskriser ble trukket. I år er det klimaendringer. Prisverdig, naturligvis, og spesielt tidsriktig i et kulturpolitisk klima. Kulturrådet har i vår lyst ut egne midler til støtte av kunstprosjekter som tar for seg klimakrise.

Men kunsten er spennende når den ser ting fra nye vinkler, sier ting som ikke er blitt sagt, tar alternative standpunkter og tvinger publikum til å tenke nytt. Ja, vi må snakke om klima, men en av de store utfordringene med klimakrisen er nettopp mye snakk, lite handling. Velmenende musikkfestivaler har lett for å bli nok et sånt sted. Oslo Internasjonale Kirkemusikkfestival legger listen høyt for seg selv.

En festival skal likevel ikke dømmes etter hvilket ord de bruker som overbygning i programbladet sitt, men av innholdet som møter publikum. Årets Kirkemusikkfestival har flere høydepunkter verdt å få med seg:

Estisk Filharmonisk Kammerkor, Det Norske Kammerorkester: Te deum av Arvo Pärt
Oslo domkirke, 1 kveld kl. 19.00

En av de røde trådene gjennom årets festival er *Te deum*, en tidlig

kristen hymne som noen sporer tilbake til 300-tallet. Mange komponister har laget sine egne verk bygget på denne, og årets åpningskonsert presenterer den estiske Arvo Pärts versjon. Pärts inderlige og spirituelle musikk har skaffet ham en stor fanskare verden over, og i år kommer komponisten selv til Oslo for å overvære flere konserter.

Det norske Jentekor: Strikling av Maja S.K. Ratkje
Ris kirke, 24. mars kl. 16.00

Et knippe superdyktige jenter og damer fra Det norske Jentekor og Schola Sancta Sunniva fra Trondheim urfremfører det siste av tre verk i Ratkjes serie for Jentekoret som tar for seg flere av vår tids viktigste utfordringer. *Sirikling* handler om naturens sykluser, flukt og forvandling og har fått tekst av svenske Monica Aasprong. Marianne Beate Kielland er solist, og Anne Karin Sundal-Ask dirigerer. Et slikt lag gir grunn til å ha høye forventninger.

Dunedin Consort: Messe i h-moll av Bach
Oslo domkirke, 31. mars, kl. 19.30

Kirkemusikkfestivalen har et variert program av stort og smått. Det er likevel de svære kirkemusikalske verkene fremført av internasjonalt anerkjente, profesjonelle ensembler som skiller seg ut - dette er musikk vi sjelden får høre på et slikt nivå i Oslo. Årets avslutningskonsert er Johann Sebastian Bachs *Messe i h-moll*, et kronverk fra barokkomponistens storslagne produksjon. Skotske Dunedin Consort har stålkontroll på dette repertoaret og har med seg dirigent og Bach-ekspert John Butt. Dette er kanskje selve kulminasjonen av storreligiøs musikkunst innenfor den vestlige tradisjonen.

er. Å sette opp den sceniske operaen krever et stort apparat, penger og ressurser, sier han.

Barna skal arve jorden

I USA ble solistrollene fremført av voksne sangere. I Oslo får guttesopranen Philip en sentral rolle.

- Vi ville ha med et barn for å representere håpet. Jeg har arbeidet mye med Operaens barnekor tidligere. Det kryr av talenter. Philips rolle er en slags Jesus-figur, sier Kverndokk og fremhever at operaen

har et kristent budskap. Det handler om menneskets forhold til Gud og naturen.

- Hva synes du om at festivalen har et tema, i år klimaødeleggelser? Noen vil hevde det er politisk korrekt og forutsigbart?

- Jeg synes det er fint at festivaler har et tema, at man finner en inngang. Denne operaen skrev vi før vi visste at klima var tema for årets kirkemusikkfestival. Tekstene lenker opp til vår tid, og barna er taler og tar ansvar. De skal arve jorden og er fremtidshåpet, avslutter Kverndokk.

24 KULTUR OG IDEER

Klimaforkynnelse med enkel

Sjelden kirkeopera tar klimakampen inn i dagens forkynnelse.

ANMELDELSE

SUNNIVA THOMASSEN
anmeldelse@vl.no

Det er ikke hver dag vi presenteres for en ny skreven kirkeopera, og enda sjeldnere handler den om noe så aktuelt som klimaendringer og miljøkatastrofer. Årets Kirkemusikkfestivalens storsatsing *Upon this handful of earth* er i så måte et mektig og imponerende prosjekt, både tematisk og musikalsk.

Komponist Gisle Kverndokk har, sammen med librettist og regissør Aksel-Otto Bull, skapt en fortelling om den dagen jorden ikke lenger tåler menneskenes ødeleggelse. Verket er inspirert av tekster fra Bibelen og en indisk veda, skrifter av den franske jesuittpresten og naturfilosofen Pierre Teilhard de Chardin, samt øyevitneskildringer som fungerer som tilbakeblikk på utviklingen vi ikke makter å stanse for det var for sent.

Utøvere på høyt nivå. En ensom, jevnt pulserende tone i klarinettens mørke leie åpner operaens prolog. Toner i strykerne legges i ters-avstand oppover og tegner opp et bilde av soloppgang over jorden – et mektig brusende parti i koret fører videre til barnekorets fremføring av operaens budskap: «Våre liv beror på denne håndfull jord. (...) Bli den misbrukt, vil den kollapse og dø (...)». Deretter følger scener fra parallelle historier om effekter av klimaendringene: Det unge paret som mister sitt barn, forretningsmannen som mister sin kone, og Barnet som bringer håp om nytt liv.

En prest binder det hele sammen, hvor ordene fra de Chardin klinger gjennom hans bønn i ødemarken. Alle medvirkende holder gjennomgående et svært høyt musikalsk nivå, alt under stødig ledelse av dirigent Vivianne Sydnes.

Av sangerne gjør spesielt Halvor F. Melien et fantastisk inntrykk i rollen som prest, med en direkte, men fyldig tone som viser at han virkelig er et navn å regne med fremover. Marianne Folkestad Jæren gjør også en strålende og troverdig figur som den unge kvinnen, og Philip Weiss-Hagen har på sitt beste en overjordisk klang i rollen som Barnet.

Oslo Domkor viser at de stadig hever nivået ved kveldens nydelige frasering, intonasjon og homogene klang. Barnekoret mangler noe kraft i enkelte

Kirkeopera

TREFOLDIGHETSKIRKEN,
Oslo.

UPON THIS HANDFUL OF EARTH

Av Gisle Kverndokk
Bestilt til The New York Opera Society for The Church of St. Ignatius Loyols, New York City, utfremført 2017.
Regi: Aksel-Otto Bull
Medvirkende: Oslo Domkirkes guttekor, Trefoldighetskirkenes Jentekor, Oslo Domkor, Oslo Sinfonietta, Vivianne Sydnes, dirigent.

Dagsaktuell kirkeopera med solide utøverprestasjoner.

Det er ingen tvil om at hver enkelt del av musikken er vakker, innimellom fantastisk.

HONNØR: Gisle Kverndokks opera, alle medvirkende og Kirkemusikkfestivalens oppmerksomhet rundt klimautfordringene vi står overfor, fortjener honnør for en kirkeopera av de sjeldne, mener anmelderen.

Foto: Fotokontoret/Engbakken

partier, men imponerer likevel stort i slik en relativt kompleks musikk.

Kirkerommet. Scenisk fungerer kirkeoperaen godt – det er nok bevegelse og rekvisitter til at det ikke blir stillestående, men heller ikke så mange at det oppmerksomheten vekk fra teksten og musikken. Kirkerommet med gallerier og prekestol utnyttes til fulle, noe som skaper gode sceneoverganger. Det eneste som kan virke ufrivillig

komisk er når naturkatastrofen setter inn – massivt slagverk, ett blinkende spotlys og sangere som panisk gjemmer seg under prekestolen skaper ikke nødvendigvis et troverdig uvær.

Mangler karakterer. Det finnes få åpenbare musikalske tema i operaen, selv om noen motiver går igjen – eksempelvis orkestermotivet for hulmen som blir et tegn på håpet og den nye jord, noen nedadgående og oppadgående basslinjer, samt

enkelte motiver i barnekorpartier og i prolog/epilog.

Det er ingen tvil om at hver enkelt del av musikken er vakker, innimellom fantastisk – en del av korpartiene spesielt i barnekor er skimrende og helt av en annen verden i klangfylde!

Imidlertid blir jeg litt overrumpet av skiftene mellom stilarter – noe minner om tradisjonell kirkemusikk og salmesang, andre deler minner om en musikal, og enkelte deler kunne fortmennesig sett vært hentet fra en Verdi-

opera. En tydeligere gjennomgående musikalsk karakter ville løftet verket enda mer.

Overgivelse. Tematisk og tekstlig er det mange utfordringer ved et så sammensatt verk. Sjøtjene kan virke kryptiske hvis man ikke kjenner de Chardins tekster eller Bibelen i detalj, og dermed er det også vanskelig å forstå om de medvirkende også har symbolske roller eller funksjoner. Titlene på operaens fem deler er hentet fra de Char-

Løsning

dins *Messe over verden* (1961), og er aktuelt som uttrykk for en moderne forkynnelse som inkluderer klimautfordringene. I mystikerens bønn, omformulert gjennom prestens replikker, overgir han skaperverket og hele menneskeheten til Gud som en natverd. Gjennom overgivelsen blir også frelse mulig, og sammen med Gud kan menneskene skape en ny himmel og en ny jord.

Litt enkel. I operaens avslutning oppleves dessverre løsnin-

gen på problemet som litt enkel og naiv. Det unge paret som mistet et barn adopterer sporenstrøks den foreldreløse gutten som har gjort kvinnen glad igjen. Den tidligere miljøfiendtlige forretningsmannen som har mistet sin kone vil nå gjøre jorden til et bedre sted, og inviterer dem alle til å bo sammen i sitt hus på landsbygda. En barnestemme forteller at løsningen på klimakrisen er ikke bare at regjeringen gjør sin del, men også at vi alle gjør en innsats.

Mens dagens skoleelever streiker for miljø, og får henholdsvis støtte eller motstand for naiviteten i prosjektet, er det vanskelig å se kirkeoperaens skildring av problemet og løsningen som et faktisk innlegg i miljøkampen. Avslutningen reddes av et fortsatt naivt, men likevel rørende sluttparti med alle medvirkende. Det blir en mektig opplevelse, der vi formelig ser for oss humlene som danser oppover mot taket i Trefoldighetskirken som et tegn på det nye livet. Naivt eller ei? Kverndokks opera, alle medvirkende og Kirkemusikkfestivalens oppmerksomhet rundt klimautfordringene vi står overfor, fortjener honnør for en kirkeopera av de sjeldne!

Festivalfolk

Vi snakker med folk vi møter under Kirkemusikkfestivalen.

KRITIKER: Simon Rees skriver for *Opera Now*, det ledende operamagasinet i England. Foto: Lars O. Flydal

Kritiker fra Opera Now

OPERA-KRITIKER: Britiske Simon Rees besøker Kirke- musikkfestivalen for å anmelde Gisle Kverndokks klimaopera, *Upon this Handful of Earth*.

LARS O. FLYDAL
lars.flydal@vl.no

Simon Rees har jobbet lenge ved Welsh National Opera i Cardiff, og er nå freelance-kritiker for det anerkjente operamagasinet *Opera Now* i London. Han fikk med seg både generalprøve og premiere på søndag. Før det var han på orgelkonsert

77 **Solistprestasjonene var fine, men jeg skjønte ikke hvorfor guttesopranen hadde mikrofon, han hadde en stemme som bar godt.**

Simon Rees, opera-kritiker

i Frogner kirke med Aaron Carpenè, *Bruds & Byrd*, og han deltok på festivalmessen i Oslo domkirke på søndag.

Jeg ble veldig imponert over Oslo Domkirkes Ungdomschor,

med verk av Charles W. Stanford og Jonathan Dove. Det er kjent materiale for meg, og her var det fint integrert i messen.

Oratorium. Han mener *Upon this Handful of Earth* er mer et oratorium enn en opera.

– Men det er helt greit, og passer vel så bra i fastetiden. Verket er veldig interessant, særlig en del av korpertiene. Korsetsatsen *The Bumblebee*, sunget av barnekoret var umiddelbart tiltalende og kan stå seg godt alene. Den vil jeg nok gå og nynne på noen dager, og det er et godt tegn, sier Rees.

Det tydelige budskapet i operaen synes han er greit

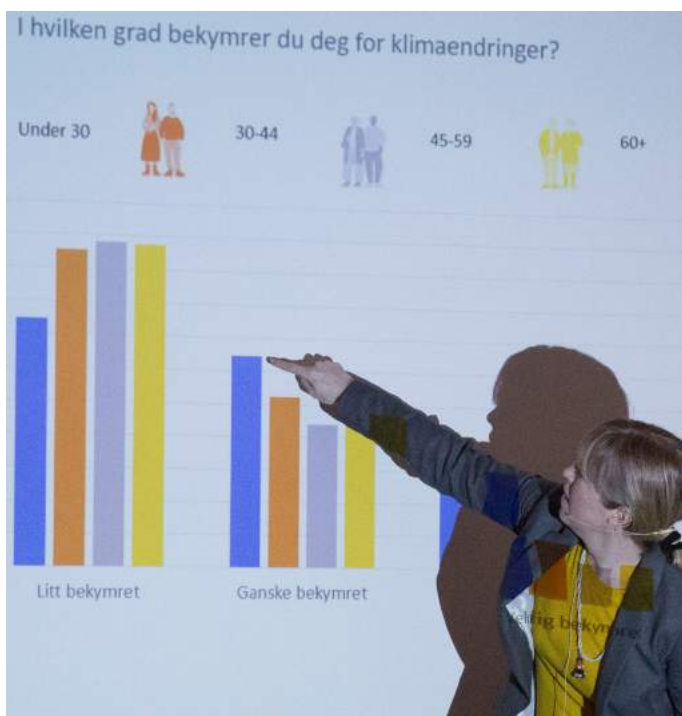
– Men det man vil melde, blir noen ganger litt overtydelig. Solistprestasjonene var fine, men jeg skjønte ikke hvorfor guttesopranen hadde mikrofon, han hadde en stemme som bar godt, sier Rees.

Upon This Handful of Earth, foto: Ann Kristin Engebakken/Fotokontoret

NRK Kveldsnytt, 23.03.19

CICERO-foredrag, med innlegg fra Natur og Ungdom og Greenpeace Norge
Foto: Ann Kristin Engebakken/Fotokontoret

En annen fuglesang

MIDT I MUSIKKEN

Aaron Carpenè
Dirigent, pianist og
tidligmusikkspesialist

Kommer til Oslo med «Birds & Byrd», et orgelprogram for utrydnings-truede dyrearter.

INTERVJU

Av Olav Østrem

Hvordan kan orkestermusikk brukes til å presentere studier (og bekymringer) om utrydningstruede dyrearter?

– Mulighetene er mange når det gjelder kombinasjonen musikk og presserende samfunnsutfordringer. Men det medfører noen krav til settingen rundt konserten og oppfinnsomhet og intensjon hos arrangør, produsent og de involverte utøverne. Jeg synes at [Oslo Internasjonale Kirke-musikkfestival](#) gjennom programeringen har lyktes i å tenke helhetlig og inspirert rundt årets tematikk «klimaendringer». For egen del benytter jeg meg også av denne tankegangen i et annet prosjekt jeg har gående, tilknyttet Cavallis opera «La Calisto» fra 1651. Den starter ved ødeleggelsene etter at Faëton har

MED NYTT VERK: Men australske Carpenè Orlando presenterer også musikk av di Lasso, Girolamo Frescobaldi, Liszt, Sain-Saëns, Messiaen og William Byrd.

FOTO: MICHELE LISCHI

kjørt vognen til sin far, solguden Helios, over himmelen og satt jorden i brann. Musikken knyttes da uunngåelig til de siste års branner relatert til global oppvarming.

Orgelkonserten tar utgangspunkt i «våre fjærkleddede venner», og med sin sang virker det helt naturlig å la en sånn konsert ha fugler i sentrum. Er det noen andre arter som kunne egnet seg?

– Så lenge musikken klarer å

få publikum til å tenke på tematikken, tror jeg at enhver utrydningstruet art kunne vært utgangspunkt for et sånt konsertprogram.

Komponistene bak musikken i din timelange konsert levde i tider da klimaendringer ikke var et så akutt spørsmål som nå. Gjør det noe med din tilnærming til arrangementene? Må du ta grep for å få musikken til å passe tematikken?

– Utgangspunktet er at folk

skal sette pris på denne musikken inspirert av fugler, og i forlengelsen av det verdsette at vi har fuglene rundt oss og samtidig anerkjenne at deres eksistens er truet på grunn av klimaendringer. Ett av stykkene er imidlertid komponert med tanke for disse spesifikke utfordringene. Det har jeg kalt «Migration» og er inspirert av lappspurven hvis naturlige habitat i fjellområder har vært gjennom så store endringer at bestanden har sunket drastisk. I dette tilfellet er lydsporet det man kan kalle grafisk og musikken er i stor grad definert av former. Jeg benytter også referanser til teknikker for luftfartsnavigering basert på jordas magnetiske felt, samt det spesielle molekylet kryptokrom – dette finnes i fuglens pupill og gjør at fuglene oppfatter denne magnetismen, og slik blir de i stand til å navigere.

I musikkretser har flere tatt til orde for at man bør fly mindre. Hvordan lar bekymring for klimaendringer seg kombinere med det å fly «verden rundt» for å delta på festivaler?

– Et viktig spørsmål er hvordan gjøre transport og reise mer bærekraftig og miljøvennlig enn i dag, og jeg tror at vi gjennom forskning kan utvikle slik teknologi. Før den tid må vi starte utfasingen av karbonbasert drivstoff, og da må vi alle, ikke bare musikere, gjøre vårt ytterste for å minimere karbonavtrykket vårt.

Hvor lytter du helst til musikk og hvor handler du musikk?

– For det meste lager jeg den selv, sammen med andre. Men jeg bruker også Youtube for å høre innspillinger jeg liker.

Hva er den neste konserten du skal få med deg?

– Konsert er ikke det rette ordet, men jeg er kunstnerisk leder for et interkulturelt operaprojekt. Det innebærer å jobbe med Khmer-musikere som spiller seremoniell musikk, i et såkalt «pinpeat»-orkester, i Kambodsja neste måned. Dette i tilknytning til «Tryllefløyten»-prosjektet vi har på gang i Angkor-templene neste år.

Hvilken ny artist vil du skryte litt av?

– I omskiftelige tider der inkludering er et nøkkelord, heier jeg på alle nye kunstnere og artister som finner sin stemme og som har motet, utholdenheten og følsomheten som behøves for å uttrykke seg slik de ønsker.

olavo@klassekampen.no

Lørdag kl. 19 i Frogner kirke er det tid for Carpenèns program, som innledes av et foredrag ved [Sverre Lundemo](#) fra WWF. Under konserten urframføres «Migration», der tallmateriale fra WWF presenteres på storskjerm parallelt med musikken som illustrerer utviklingen. Konserten er en bestilling fra [Oslo Internasjonale Kirke-musikkfestival](#) (som finner sted 22.-31. mars).

Klassekampen, 18.03.19

Birds & Byrd. Foredrag v/Sverre Lundemo (WWF Verdens naturfond). Foto: Kirkemusikkfestivalen

Blindman [SAX]
Foto: Ann Kristin Engebakken/Fotokontoret

KULTUR MUSIKK

Festivalen som klimabombe

KLIMA Flyreiser til musikkfestivalene etterlater enorme CO2-fotavtrykk. Nå vil norske artister slutte å fly.

MARIUS LIEN

De er utviklsonat delikate, vegetarburgere som selges på Øya. Slotsfellet, Træna, Skral, Vinje og alle de andre norske festivalene. Men monner det, hvis man tanker den med mål om å redde kloden? En annen, i festivalammenheng mye mindre utall, klimabombe belinner seg opp i luften. Som artisten Marie Wulff synger, i «Verden er stor», sangen hun slapp på tampen av 2018:

Det er en mann som har reist rundt hele jorda på 56 timer. For en bragd, han har brakt opp klimavorten for flere liv.

Wulff kunne like gjerne sunget om artistkollegene sine. Den skranglete båndbussen er nemlig historie. Dagens artister snur vil opp og frem, flyr. Og aldri flyr de mer enn om sommeren, når himmelen til enhver tid er fylt med fly som krysser over hodene våre, hit og dit, fylt med band på vei til en eller annen festival.

I likhet med personen i sangen bruker musikkerne, gjennom en vellyst festivalkalender, opp klimakvoter for et helt liv.

– Ja, de gjør nok dessverre det, sier Wulff. Hun har utgitt seks plater og ble Spellemann-nominert i 2017. Hun har tatt initiativet til at problematikken diskuteres som en egen programpost på bransjetreffet Eyløen i Oslo, torsdag 28. februar. Også under Trondheim Calling,

trønderbyens årlige bransjetreff, ble emnet diskutert.

– Det er ikke sånn at jeg har alle løsningene. Men vi har en tendens til å unngå å snakke om det. Det er hovedpoenget. Vi musikere gjør på en måte unntak for oss selv. Det er veldig naturlig. Alle har gode grunner til å gjøre det ene eller andre. Problemet er at når det blir opp til hver enkelt, har vi alle lett for å finne unnskyldninger.

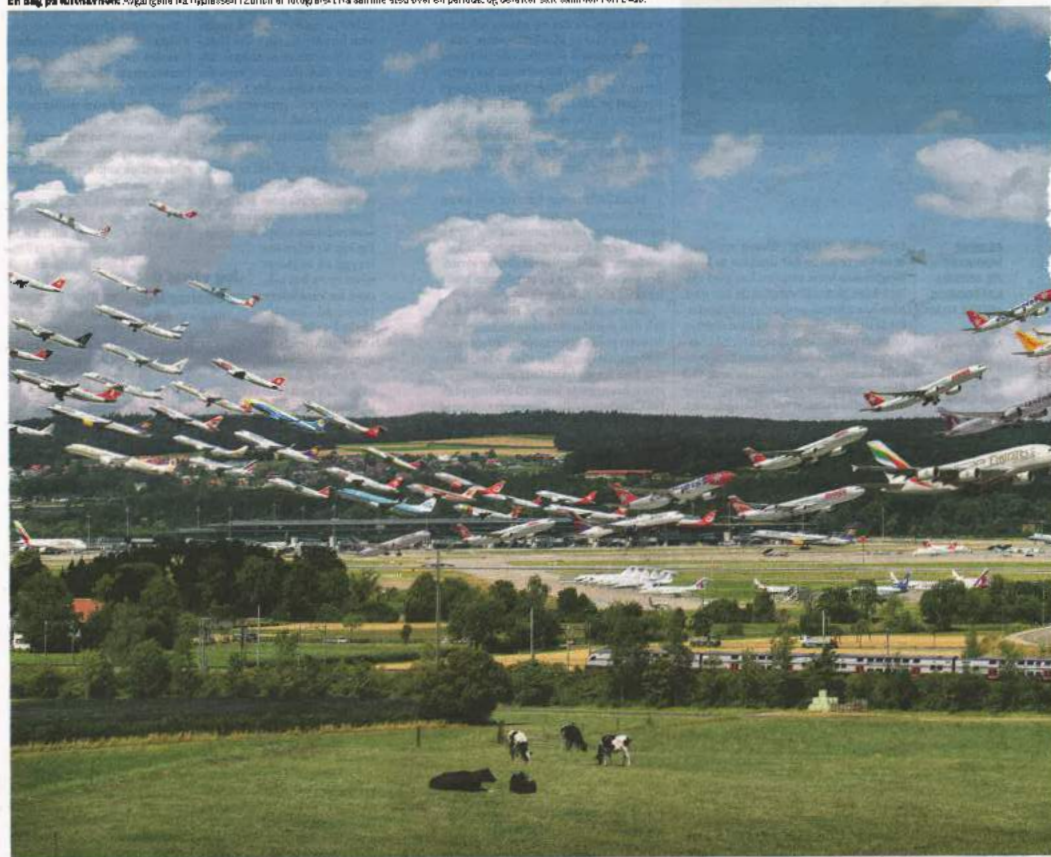
Wulff antyder at problemstillingen er relativt fersk i musiker miljøet:

– Nå er ikke jeg den som har spilt mest i utlandet, men jeg bodde i Danmark før, og da fløy jeg mellom Oslo og København hele tiden. Det er relativt nytt at jeg begynte å reflektere over det, og jeg tror generelt at et dette noe som har endret seg i det siste, sier Wulff, som selv ble inspirert av et foredrag der Harvest-journalist Kjetil Østli fortalte om følgende paradoks:

Folk er miljøbevisste og prektige, men legger samtidig ut skrytebilder fra familiens årlige tur til Thailand. Wulff selv har «ikke lenger samvitthet» til å feriere med fly, og har i tillegg kuttet massivt ned på flygingen når hun skal turnere. Rett etter samtalen med Morgenbladet, skal hun riktignok fly en liten tur til Alesund.

– Da må jeg fly for første gang på et år eller, jeg må ikke fly til den dagen i studio. Jeg kunne

En dag på Lufthavnens Avgangene fra flyplassen i Zürich er fotografert fra samme sted over en periode, og deretter satt sammen i ett bilde.

FOTOKOLLEKSJON: NIKKE KELLEY / ANPHOTRAITS

PHOTO: NIKE KELLEY

Nå har unni MARIUS LIEN

jo k ben nei i Tol flyer sike solo som Båd fly rels 202 I Mo to s saka ven i fo dal - kja fly Lau I boo ston dre - stul så s Lau y ter Ng - tue ting gjø Ber fort å g bra ikk forv - vor tide flyr eng

... det blir opp til hver enkelt, og vi alle løst for å finne nyskjyldninger.

ER WULF, ARTIST

er synd hvis miljøbevegelsen blir autoritær. Som et diktatur. Den har potensial til det. Den kan gå helt til dine innerste følelser. Alle må finne sin balanse, og for kulturfolk kan det være sinnsykt vanskelig. For det er alltid en forutsetning at du skal vokse, og for å vokse må du være der det skjer. Og for å være der det skjer, må du plutselig ta det flyet hit og dit.

Øya og kirken. Morgenbladet har foretatt en omtrentlig utregning av CO₂-utslippene til tre norske festivaler (se boks for metode): Øya-festivalen og Oslo World i 2018, i tillegg til Årets Oslo Internasjonale Kirkesmusikkfestival, som arrangeres i slutten av mars. Utregningen viser at artistene som reiste til Øya i fjor, skapte et fot-avtrykk tilsvarende 211,5 tonn CO₂ i atmosfæren. For å null ut dette, måtte festivalen ha solgt 70 500 vegetarburgere i stedet for cheeseburgere.

Musikere som kommer til Kirkesmusikkfestivalen neste måned - som har klimadringinger som tema - vil legge igjen 88 tonn. Dette er nesten ni ganger mer enn avtrykket gjennomsnittsordmann lager i løpet av et år. Kirkesmusikkfestivalens avtrykk blir for øvrig trukket kraftig opp av de større ensemblene som er hentet inn.

På tilsvarende vis ble Oslo World trukket opp av relativt mange langreiste artister. Artistenes klimavtrykk var her på 156,9 tonn. Dette tilsvarende 26 sydentur til Kanariøyene for en familie på fire.

Orgel for dyr. Hvis innberører det at Oslo Internasjonale Kirkesmusikkfestival har klimadringinger som tema?

- Det handler så klart mye om CO₂-avtrykk, sier festivaldirektør Bente Johnsrud.

- Det har sikkert vært mange år at CO₂-ikke forsvinner, det bare ligger der. I 2014 begynte vi planleggingen av en festival med klimadringinger som tema. Vi ønsket å nå ut til et norsk og internasjonalt publikum som normalt ikke ville oppsøkt klimarelaterte arrangementer, sier hun.

Tidligere har slaveri og kvinners rettigheter vært Kirkesmusikkfestivalens temaer. Ved siden av det musikalske, arrangerer i år festivalen debatter og foredrag med folk fra blant annet Natur og Ungdom, WWF, Cicero og Spire.

- Operan *Upon This Handful of Earth* ble skrevet av Gisle Kverndokk, og urframført i New York i 2017. Tekstene er forbundet med katastrofer som har skjedd som følge av menneskeskapt klimaendring, det er hovedtema i operan. Det var ønskelig fra New York Opera Society å gjøre produksjonen her, med deres besettning, men det var aldri aktuelt. Det er en norsk produksjon, med utelukkende norske utøvere. Så det innebærer ikke noen forflytning av folk i så måte, sier festivaldirektøren.

Men et kor fra Estland er på vei, og et kor og et orkester fra Köln. Blant annet. På programmet står også *Orgelprogram for utrydningstruede dyrearter*, med musikk av blant annet fugleens venn Olivier Messiaen.

- Det blir en slags motsatt konsert, der foredraget styrer musikken. Musikken fremføres av en organist, samtidig som en person fra WWF holder et foredrag, og på en stor skjerm vises det en graf hvor man kan følge de utrydningstruede dyrene.

- Organisten som skal spille er født i Australia, bor i Italia, reiser til Bhutan for så sette opp opera, spiller Monteverdi i Japan og samarbeider med folk over hele kloden hele tiden. Hva med å i stedet lage en graf over flyreiser hans de siste årene?

- Det kan du si, men det er lenge siden han var i Bhutan, og der satte han opp opera med landets egne innbyggere. Han har bodd i Italia i mange år, foreldrene hans var opprinnelig italienske vinbønder. Vi er en internasjonal festival og vi tar internasjonale utøvere hit, men langt færre til Årets festival og igjen store orkestre. Tidligere var festivalprogrammet innpakket i vanlig plast, men nå er det bioplast, så du kan faktisk spise det. Ja, det er et paradoks. Men paradoksene er der hele veien, i verden i dag, sier Johnsrud.

Trondheim kaller. Bransjetreffet Trondheim Calling gikk nylig av stabelen, gjennom tre dager med konserter og debatter om musikk og omgivelser. Den aller første programposten var *Green Festival*, men interessen fra nettselskapsbyggerne på bransjetreffet var ikke voldsomt stor. Rundt 30 personer overvåret sesonen, som inneholdt tre presentasjoner. Festivalene Way Out West i Göteborg og Glastonbury i England presenterte sitt miljøarbeid, og tyske Jan Christian Poljan Giese fortalte om workshopen Green Touring, som han har arbeidet med i hjemlandet. Ingen av dem nevnte flyreiser, men resirkulerbare drikkebeholdere ble diskutert bredt. Way Out West sa det dessuten ut innsethoteller hvert år, og overcastet ved å være en melkfri festival. Glastonbury, som har form av en midlertidig by med 200 000 innbyggere som bygges opp og tas ned hvert år, høstet skulderklapp fordi de bruker solenergi til å drikke én av sine utallige scener (publikums-kapasitet: 3000).

Til slutt var det tid for spørsmål fra salen, og Morgenbladet grep ordet. Mange norske musikere vil nå støtte å fly. Et dette gode nyheter for festivalene, siden de da kan bli enda mer miljøvennlige faller et det dårlig nytt, siden de da må betale mer for at artistene skal reise med tog, og kanskje ikke kan få alle artistene de ønsker seg.

- Det er bedre om vi flyr. Øyene & The Machine fra USA til Sverige, enn at 30 000 svenske fins flyr til USA for å høre dem, svarer Way Out West, som også ønsket at høyere honorar til artister som ikke flyr, kan være et mulig virkemiddel.

Glastonbury virket lite interessert i problemstillingen, og sa at det i noen tilfeller kan være bedre å fly på et fullstappet økonomisklassfly enn å kjøre bil. Giese fra Green Touring kjepte innholdet til utfordringene, og viste til flere som ofte bare får lov til å spille én jobb i hvert land - eller til og med hver verdensdel - fordi arrangement vil ha eksklusivitet. Dermed må de skjeppes fly til São Paulo, spille én kveld, og så fly hjem igjen.

Etter på var det de norske festivalenes tur: Øya, Vinjorok, Stokkøya og Trømsa satt på scenen. Vinjorok fortalte at de ved å droppe «internflyging» hadde kuttet 20 prosent av sine utslipp, men ellers var det lite snakk om fly.

Til slutt rakk et bustehode i salen opp hånden - det var visesangeren Moddi, som så snakket i egen sak å være frivillig for Kriketrolf.

festivalen på Senja. Der var det et problem å fly folk fra overalt, hvert år, for de skulle kunne komme til festivalen. Hadde de andre festivalene noen tips til hvordan problemet kunne løses?

- Konkrete artister, svarer Vinjorok, som bare boket norske artister.

- Ikke tilby å hente musikere fra flyplassen, sa Stokkøya, og fortsatte:

- I Norge har vi en karrérende standard på hvor mye som legges til rette. Å fly til spillejobb er standarden. Her på Trondheim Calling ser vi at 80-90 prosent flyr. Folk flyr fra Oslo til Trondheim. Det er flere hundre som skulle hatt i programmet, men når vi skal hente et reisefølge på 16 personer og masse utrustning skal ha med hele den faste pakken så, så har det strandet, sa Stokkøya.

- Flyreisingen er vår dårlige samvittighet. Men vi har et bookingsamarbeid med Way Out West og Flow, som gjør at headlinere flyr litt mindre mellom de store skandinaviske byene, sa Øya.

I tillegg etter på fortalte tyske Giese mer om Green Tourings arbeid. Prosjektet tilbyr en slags konsulenthjelp til artister som vil reise mer miljøvennlige. Et av båndene de arbeidet med i nylig ut på en togtur, der konserter på togene var en del av pakka. Så vidt Giese kan bedømme er interessen fra artistene ikke stor.

- Men noen ganger passer det ikke helt med artistenes inngang. For alle har et eller annet innlegg å ta vare på, og noen sier rett og slett: Beklager, det passer ikke for meg.

Mer penger. Jaxxx og folkemusikeren Karl Seglem utga nylig den plastnoterte cd-en *Nuancet*, et album som hylder naturen. Seglem aliter også i et fagutvalg som deler ut pengestøtte.

- Det er klart at man nå begynner å se på hvordan en turne er lagt opp. Vi kan ikke lenger gi støtte til folk som skal spille en konsert i Japan og til USA. Vi må legge nye kriterier for å pøse folk inn på hvordan de tenker nytt rundt turneer. Et eksempel er Gabriel Riller, som arrangerer Folkemusikkfest i Bergen. Han har i alle år gitt høyere honorar til dem som tar og kanskje flere burde gjøre som han, sier Seglem.

Hva med selve homingtrekket? Kulturrådgivers siste årskonferanse het «Siste år: Kunst og kultur i miljøkjempens tid». Konferansen deltagere ble oppfordret til å gjøre tog til konferansen, men etter hva Morgenbladet erfarer reiste Kulturrå-

Vi kan ikke lenger gi støtte til folk som skal spille to konsserter i Japan og to i USA.

HARL SEGLEN, ARTIST OG FORFATTER

dets ledelse selv med fly. På grunn av tidspress, så klart. Må man, så må man.

Når Morgenbladet kontaktet Kulturrådet for et intervju, får vi stedet en e-post fra Per Einar Brænden. Han er seniorkrådgiver i musikkseksjonen og dessuten i rådet. Festivalstøtten er i e-posten skriver Brænden at klimahensyn er på vei inn i planene for Kulturrådet i årene fremover, og da musikkfestivalordningen fra 2018 var under lupen, «ble det diskutert i hvilken grad klimahensyn skulle inn i retningslinjene. Konklusjonen da ble at det ikke var ønskelig med for mange instrumentelle føringer til noe som skal ha sitt grunnleggende fokus på kunstnerisk kvalitet- og mangfold.»

Likevel ble det lagt til et punkt: «Et fokus på lavere klimavtrykk kan telle positivt i prioriteringen.»

Fred i verden. Anja Lauvdal sier hun er inspirert av Greti Thunberg, altså den svenske skoleleven som arranjerte foran Riksdagen, og som senere har smulret om klimaproblemet på flere internasjonale arenaer.

- Måten hennes har påvirket oss, hun sluttet å turnere fordi hun ikke klarte å stå inne for det leger.

- En løsning for deg også?

- På kort sikt vil det kanskje bli det. For til det må komme flere løsninger og alternativer, og vi må være flere som gjør det. Det ville vært ganske annerledes hvis alle musikere skulle slutte å turnere. Men jeg ser for meg at det kunne blitt ganske kult. I Oslo hadde det blitt et utrolig fett musikkliv hvis alle som bodde der, var der. For i tillegg dro folk fra USA til Europa og spilte residencer. Miles Davis i en måned på to ganske liten her. Da kan man utfordre både seg selv og publikum, slik at de kommer igjen flere ganger, sier Lauvdal, som mener det store problemet er å sette kultur og miljø opp mot hverandre.

- Det å dra til et annet sted eller land med musikk som innstapunkt, er jo helt unektelig, og når sykt store opplevelser som virkelig trengs på i denne kaotiske verden vi har. Såne ting blir det fred i verden av. Men samtidig er det kanskje sånn at hvis det er de neste tiårene som kan gjøre en forskjell, må en kanskje sette det opp over det andre i en periode.

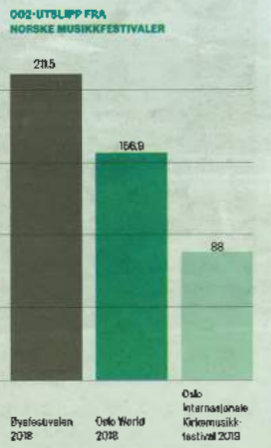
ml@morgenbladet.no

Morgenbladet omtrentlige utregninger
Musikkfestivalenes fotavtrykk - en omtrentlig utregning

Så store er utslippene fra norske musikkfestivaler.

Morgenbladet har regnet ut et omtrentlig fotavtrykk etter artistreiser til tre festivaler: Øya-festivalen, Oslo Internasjonale Kirkesmusikkfestival og Oslo World. Antall reisende er basert på snitt handlemønstre som oppgis på festivalidene eller artistenes nettsider. Kalling, til å ha hentet cd fra Trondheim Calling, har vi lagt til ekstra personell på to til seks personer, avhengig av størrelsen på ensemblet. Utgangspunktet har vært musikernes hjemby, men vi har korrigert for at mange artister besøker festivaler som en del av en turné. Eksklusivitet har hver tirsdag amerikansk artist blitt beregnet fra USA til

Norge, resten fra europeiske byer som Berlin eller København. Vi har også korrigert for Øyas transportamarbeid med festivalene Way Out West og Flow. Vi har brukt klimakalculatoren på nettstedet myclimate.org. I sin kalkulator har denne organisasjonen regnet inn de totale utslippene fra flyreiser, så som mer enn bare CO₂-utslippet. Dette inkluderer blant annet utslipp som følger av kondensstrypene. Vi har hentet råd fra Cicero, som også opererer med et tillegg til CO₂-utslippene når de skal regne ut hele klimaeffekten av en flyreise. Dette er ikke en presis utregning, men en illustrasjon på hvilken størrelse utslippene er i.

... det blir opp til hver enkelt, og vi alle løst for å finne nyskjyldninger.

Jeg føler det, ja. Det er en risiko, det der. Jeg tasjer meg i miljøtenk, men jeg mener det

TE:

Til Oslo med

Estonian Philharmonic Chamber Choir.

Den kjente komponisten Arvo Pärt vil prege helgens start på Oslo Internasjonale Kirke- musikkfestival. Både Pärt og hans favorittkor fra hjemlandet Estland kommer til byen.

KIRKEMUSIKKFESTIVALEN

I kveld synger Estonian Philharmonic Chamber Choir (bildet) to av Arvo Pärts mest kjente verk på Kirkemusikkfestivalens åpningskonsert i Oslo domkirke, «Te Deum» og «Da pacem Domine». Det estiske

kor et regnes som ett av Arvo Pärts favorittkor, og er ett av Estlands mest kjente ensembler. Korsets repertoar strekker seg fra middelalderse, gregorianske sanger til altså samtidskomponister som Arvo Pärt. Også komponisten selv kommer til Oslo i helgen for å overvære en del av den 10 dager

lange festivalens rikholdige program.

Sky mann

88-åringen fra Estland regnes som en ganske sky og introvert mann, som helst ikke gir presseintervjuer. Ikke desto mindre er det Arvo Pärt som i år løftes fram av festivalen som en av festivalens hovedattraksjoner. Festivalens hovedtema i år er ellers klima og klimaendringer. En rekke konserter og foredrag spinner rundt dette temaet. Søndag er det for eksempel norskopremiere på en helt ny norsk kirkeopera om klima, «Upon

This Handful of Earth», komponert av Gisle Kverndøkk. Klimaoperaen skal framføres i Trefoldighetskirken, og forteller historier om menneskelig som er blitt rammet og berørt av miljøkatastrofer.

Enkelt og vakkert

Men i starten av festivalhelgen handler det mest om Arvo Pärt. Han har gjennom årene hatt et tett samarbeid med vokalen- sembiel Polophony fra England, som lørdag kommer til Domkirken for å framføre Pärts «Morning Star» – blant mye annet.

Arvo Pärt

BYHELG

Dagsavisens anbefalinger for deg som er i Oslo i helgen.

FOTO: OSLO INTERNASJONALE KIRKEMUSIKKFESTIVAL

– Arvo Pärt er vår tids mest spilte, nålevende komponist, sier Emil Bernhardt, stipendiat ved Norges musikkhøgskole. Lørdag holder han foredrag i Domkirken krypt om den estiske komponisten. Pärt tilhører samtidsmusikken, men er ikke av den eksperimentelle eller avantgardistiske typen.

– Dette er ikke krevende å lytte til. Musikken hans er enkel, vakker, meditativ og tilgjengelig. Han treffer bredt, med et dypt åndelige innhold, sier Bernhardt til Dagsavisen. – Pärt skriver innenfor en

religiøs kontekst, ut fra sitt ståsted i den russisk-ortodokse kirken, sier Bernhardt.

For selv om Pärt er født i Estland og dypet luthersk, gikk han på 70-tallet over til den russisk-ortodokse kirken. Store deler av sitt liv levde han innenfor et Estland som var okkupert av Sovjetunionen. 0-tallet brukte Pärt ellers til å utvi kle sin egen musikkstil, som han kaller «tintinnabulistilen», som på latin betyr «små klokker». I Bernhardts foredrag kommer han til å legge vekt på at tintinnabuli for Pärt symboliserer den evige dua-

lismen: Mellom mørke og lys, kropp og ånd, jord og himmel, mennesket og Gud.

I 1980 ble presset fra okkupasjonsmakten for stort, og Pärt og familien emigrerte til Vest-Berlin i Vest-Tyskland. Der han bodde siden. Etter at Estland igjen ble en selvstendig stat etter Sovjetunionens fall i 1991, begynte han å tilbringe tid på sitt estiske landsted.

Tyske plater

Ut på 80-tallet ble Arvo Pärt fanget opp av det tyske plateselskapet ECM. En rekke plateutgivelser ga ham stort gjen-

nomsalg og et stort publikum – til å være samtidskomponist.

– Disse plateutgivelsene kan være med på å forklare hans store popularitet og at han har blitt et såpass stort navn. Men også dette at musikken hans treffer så bredt og er så tilgjengelig, og at han komponerer unnefor en religiøs ramme, mener Bernhardt.

– Pärt har en markant, tydelig stil, og et enkelt tonespråk, sier han til Dagsavisen.

Minnes ofre

Kirkemusikkfestivalens åpningskonsert i kveld åpner

som nevnt med en framførelse av Arvo Pärts korverk «Da pacem Domine». Den ble komponert til minne om ofrene etter terroren i Madrid 11. mars 2004. Det er Det Norske Kammerorkester som spiller når Estonian Philharmonic Chamber Choir framfører dette verket. Mens altså den sky Arvo Pärt selv sitter i salen sammen med publikum. Men om han dukker opp på lørdagens foredrag om seg selv, er tvilsomt. Selv om Pärt snakker både estisk, russisk og tysk, så forstår han jo ikke norsk.

OK
C M Y K

+

●

●

●

●

●

+

KULTUR OG IDEER

Tips oss • kultur@vl.no

DIRIGENT: Kaspars Putniņš leder fremførelsen på åpningskonserten, med Det estiske filharmoniske kammerkor og Det Norske Kammerorkester. Foto: Kaupo Kikkas

‘Et musikalsk kultursjokk’

KIRKEMUSIKK

Oslo Internasjonale Kirke-musikkfestival (22.–31. mars) åpner i kveld i Oslo domkirke, med verk av Arvo Pärt og Georg F. Händel, fremført av Det estiske filharmoniske kammerkor og Det Norske Kammerorkester, ledet av Kaspars Putniņš.

Arvo Pärt er festivalens hovedkomponist og i helgen blir det flere konserter med verk av den estiske komponisten, med det engelske ensemblet Polyphony, ledet av Stephen Layton, og organist Aare-Paul Lattik spiller orgelverk av Pärt.

Emil Bernhardt holder foredrag om Arvo Pärts musikk i Oslo domkirkes krypt på lørdag.

ÅPNINGSKONSERT: Latviske Kaspars Putniņš hadde ikke hørt om Arvo Pärt før han fikk tak i noen noter bak jernteppet i 1986. I kveld åpner han Oslo Internasjonale Kirke-musikkfestival – med komponist-legenden blant publikum.

LARS O. FLYDAL
lars.flydal@vl.no

I kveld dirigerer han Det estiske filharmoniske kammerkor, som sammen med Det Norske Kammerorkester fremfører verk av Arvo Pärt og Georg Friedrich Händel under Kirke-musikkfestivalens åpningskonsert.

Kultursjokk. Tilfeldigheter førte ham inn i det avgjørende møtet med Pärts musikk. Som ung musikkstudent var Kaspars Putniņš på besøk i Tallinn for å

spille basketballkamp for Den latviske musikkhøyskolen.

– Jeg hadde ikke hørt om Arvo Pärt. Dette var i 1986, i Sovjettiden, og han var persona non grata. Men akkurat da ble det fremført en konsert med hans musikk, jeg tror det var den første offentlige konserten siden han forlot Estland i 1980. Det var et kultursjokk, og konserten ble toneangivende for mye av det jeg har drevet med siden. Musikken rørte meg sterkt, jeg hadde aldri hørt klanger med slik dybde og sinnsro, forteller Putniņš.

Funn. På den tiden var ikke Pärts partiturer hyllevare, men gjennom venners venner fikk Putniņš tak i noen noter.

– Litt senere ble jeg en av de første som fremførte musikken hans i Latvia, etter at han emigrerte fra Sovjetunionen.

Dirigenten har studert og reflektert mye rundt musikken hans, og kommer stadig tilbake til hvordan dette fenomenet kan oppstå – hvordan musikk kan røre så sterkt ved hjerte og sjel – for så mange?

– Min spekulasjon er at han har en evne til presist å artiku-

lere noe som har skjedd ham selv. Organisk oversetter han sine egne, dyptgripende erfaringer til et forståelig, musikalsk språk – som oppleves som autentisk og ærlig. Denne autentisiteten, og alle dybdene, må oversettes gjennom musikalsk håndverk – det er her Pärt har funnet gullnøkkelen til å låse opp dørene til den menneskelige sjel, mener Putniņš.

Personlig aura. – Jeg har hatt gleden av å møte ham mange ganger, og er veldig glad for at han kommer til Oslo under

77 **Ærlig kunst tar oss inn i rom som er hinsides vårt politiske og sosiale liv, sier den latviske dirigenten Kaspars Putniņš.**

ÅPNINGSKONSERT: Det estiske filharmoniskekammerkor fremfører i kveld verk av Arvo Pärt og Georg F. Händel på Kirkemusikkfestivalens åpningskonsert.

Foto: Kaupo Kikkas

HEDERSGJEST: Komponist Arvo Pärt er selv til stede på kveldens konsert.

Foto: Priit Grepp

festivalen. Vi har hatt mange sterkt inspirerende møter på prøver og konserter. Han har en aura rundt seg, og en nærmest desperat søken etter å formidle et dypt og viktig anliggende. Han leter fortsatt etter den beste linjen, den optimale måten å uttrykke en bitte liten gest på, for at alt skal stemme i den store – og likevel enkelt forståelige helheten, sier Putniņš.

Putniņš beskriver Pärt som en generøs og varm person.

Han er hyggelig å ha rundt seg, ytterst profesjonell – men alltid med humor og innlevelse – og evne til å støtte opp om fremførelsen, forteller dirigenten.

Krise. Arvo Pärt gjennomgikk en personlig krise i 40-årene. Han stoppet å skrive musikk – i mange år, men kom tilbake med et helt nytt tonespråk – kalt tint-

innabuli, basert på enkel klokkeklang.

– Han kom ut av krisen med noe helt nytt. Musikk der mye skrelles vekk, og som ofte baserer seg på én enkelt tone. Han studerte tidlig polyfoni og gregorianikk, og gjenoppfant hele sin musikalske klangverden – som samtidig avspeller hans vei inn i ortodoks kristendom.

Eksistensielt. Pärts *Te Deum*, som er ett av kveldens hovedverk, har en litt rigid form, og kan oppleves som en rent matematisk konstruksjon.

– Men det bygger seg opp gjennom en organisk vekst. Fra partier nært opp mot stillhet, utvikles musikken til noe intenst – og jeg vil si guddommelig. Her er vi tilbake til hans personlige budskap, som er basert på sterke personlige erfa-

77 **Jeg sammenligner min musikk med hvitt lys, som består av alle fargene. Bare et prisme kan synliggjøre fargene, jeg tenker meg at prismet kan være sjelen til den som lytter.**

Arvo Pärt, komponist.

ringer – omgjort til et musikalsk språk – fullt av skjønnhet og originalitet, som er lett å fornemme. Og det er musikk som det viser seg at veldig mange har bruk for, det tilfører oss noe dypt ærlig – og oppleves eksistensielt stimulerende, sier Putniņš.

Musikalsk samtale. På konsertdagen håper han å ha god tid, gjerne med en liten blund, midt på dagen.

– Jeg har behov for å tre rolig inn i musikken jeg skal formidle. Og jeg håper publikum er åpne for en musikalsk samtale, at de setter til side fordommer om konseptet – og stiller seg åpne for å ta i mot nye ideer. Vi i Vesten har ofte en litt for rigid forestillinger om sort og hvitt, godt og vondt. Vi setter merkelapp på ting altfor tidlig, og mister ofte hovedpoenget av syne – og glemmer å høre

hva musikken bringer oss. Jeg blir veldig glad når jeg merker at publikum har åpne øyne og ører, og en sjel som er mottagelig for nye refleksjoner, sier han.

Putniņš henter inspirasjon fra lukt, farger og former i naturen – og tror ikke på politisk kunst.

– Jeg vil ikke virke elitistisk, men jeg tror kunsten er noe utenfor oss selv. Ærlig kunst tar oss inn i rom som er hinsides vårt politiske og sosiale liv. Kunst, og særlig musikk, er helt essensielt for å mate sjelen. Uten den er det ikke håp for vår sivilisasjon som sådan. Og ikke minst gjør klimautfordringen at vi må gjøre samfunnsmessige endringer. Vi kan begynne med litt mindre konkurranse og dyrking av egne grupper – og tilføre mer omfavnelser og empati. Skal vi nå dit, er musikk og kunst veldig, veldig viktig, sier Putniņš.

KULTUR OG IDEER MUSIKK

Tips oss kultur@vl.no

En levedyktig festival

ÅPNING: Den estiske komponisten Arvo Pärt var selv til stede under åpningen av Kirkemusikkfestivalen, her sammen med Det estiske filharmoniske kor, som lenge har vært en viktig tolker av Pärts musikk. Foto: Lars O. Flydal

FESTIVAL: Kirkemusikkfestivalens styrke ligger i dens mangfold og høye kvalitet, skriver Thröstur Eiriksson. Han har anmeldt tre av helgas konsertene.

ANMELDELSE
THRÖSTUR EIRIKSSON
kultur@vl.no

Kunsten har evne til å formidle budskap det ellers ikke er så lett å sette ord på sa kulturminister Trine Skei Grande, da hun åpnet Oslo Internasjon-

nale kirkemusikkfestival i Oslo Domkirke fredag kveld. Dette avspeller noe av kirkemusikkens hensikt og vesen; å bære frem ordene og å fortsette når de ikke lenger strekker til.

Tre temaer. Kan kirkemusikken si oss noe om klimaendringenes utfordringer? Det spørsmålet kan foreløpig få lov til å stå

åpent. Dette er ett av tre temaer for årets festival. De to andre stiftet vi bekjentskap med på åpningskonserten: Den oldkirkelige lovsangen *Te Deum* og musikk av Arvo Pärt, forenet i kveldens hovedverk *Te Deum* for kor og orkester.

Levedyktig festival. Oslo Internasjonale kirkemusikk-

festival har vist seg som en levedyktig festival, som nå gjenomføres for 19. gang. Som så mange andre festivaler prøver den å være livsnær og aktuell. Hvorvidt den har lyktes med det vil tiden vise.

Å velge klimaendringer som tema virker noe søkt. Temaet kommer riktignok noe frem gjennom flere foredrag, men

har få spor i musikken. Da hadde det måttet til et større oppbud av verker med skapelsesestetikk, samt selvransakende og etisk utfordrende spørsmål. Festivalens styrke ligger i dens mangfold og høye kvalitet som trekker til seg et stadig større publikum. Måtte den lykkes også med det i framtiden.

Åpner for stillhet og meditasjon

Te *Deum* er en kosmisk lovsang, der alt det skapte bærer lov og takk frem for Gud. Derfor er komposisjoner basert på denne teksten ofte storslåtte og majestetiske. Her har Arvo Pärt valgt en annen vei. Han sier om sin komposisjon at teksten formidler uforanderlige sannheter. Han ønsker å formidle en stemning som gir følelsen av det uendelige. «Jeg måtte trekke denne musikken forsiktig ut av stillhet og tomhet.»

Konsert åpningskonsert

Oslo Domkirke
Arvo Pärt: *Da pacem Domine* og *Te deum*
Georg Friedrich Händel: *Dixit dominus*
22. mars

Med: Estonian Philharmonic Chamber Choir, Det norske kammerorkester og solister
Dirigent: Kaspars Putnins

Enkelhet. Som det meste av Pärts verker er også hans *Te Deum* preget av innadvendt enkelhet. Musikken åpner for stillhet og meditasjon og blir for mange hjelp til livstolkning og livsmestring. Verket har en interessant oppbygging. Koret er delt inn i tre: Damekor, mannskor og blandet kor, som opptrer både alene og samlet.

Instrumenteringen er også uvanlig. Her er en tradisjonell strykebesetning supplert med

et modifisert, stort flygel og vindharpe; sistnevnte formidler via et avspilt opptak. Vindharpen bruker Pärt som en lang liggende tone som kommer og går, med utgangspunkt i det som kalles «ison» i bysantinsk sang. For øvrig gir linjeføringen og den frie rytmen klare assosiasjoner til gregoriansk sang. Men musikken er ikke bare stille og innadvendt. Her finnes også kraftfulle innslag som gir

musikken dybde og kontraster.

Estisk kor. Det estiske filharmoniske kor har lenge vært en viktig tolker av Pärts musikk. Her var de på hjemmebane under Kaspars Putnins myndige ledelse. Som medspillere hadde de Det norske kammerorkester, som stadig imponerer med sin tette og presise klang.

Overflødig Händel. Konserten ble innledet med et a capella verk

Korkunst på høyeste nivå

Med det engelske koret Polyphony, ledet av dirigentlegenden

Stephen Layton, var det duket for en av de beste korkonsertene jeg noen gang kan huske å ha hørt. Med hele 15 verker – pluss et ekstranummer – kunne man frykte at vi fikk noe usammenhengende program. Men slik ble det ikke. Alle verkene ble sunget a capella – uten akkompagnement. Den røde tråden ble også ivaretatt av verkene indre sammenheng, der bønn var et gjennomgående tema. Repertoaret strakte seg fra den engelske 1500-tallskomponisten Byrd, via Bruckner og Poulenc frem til vår egen tid, representert ved Pärt, Tavener, Esenvalds og Park.

Stilsikre fremførelser.

Korets vokale kvaliteter er uovertrufne. De synger rent og homogent i alle registre. Men det som imponerer mest, er stilsikkerheten og det nysanserte uttrykksregistret. Konserten ble innledet med to motetter av William Byrd. Den første, *Laudibus in sanctis* ble sunget med letthet og sprudlende overskudd, mens den andre, *Iustorum animae*, var preget av lange linjer og kontrollert ro.

Mer Pärt. De fire korte Pärt-motettene som fulgte, hadde tekster på henholdsvis engelsk og kirkeslavisk, der musikken avspeller tekstenes innerlighet og hengivenhet. De senere verkene (fra 2007 og 2008) representerer en oppmyking og videreføring av den enkle tintinnabuli-stilen, og gir assosiasjoner til både ortodoks kirke musikk og en mer koralaktig vestlig kor musikk. Spentlig rytmikk og variasjon mellom homofon og polyfon stemmeføring gjorde disse motettene til et spennende bekjentskap. Særlig gjorde den siste, *The deer's*

av Pärt: *Da pacem, Domine* (gi fred, Herre). Et kort og gripende stykke, skrevet til minne om ofrene etter terroren i Madrid i mars 2004. Dette ble etterfulgt av G.F. Händels komposisjon over salme 110 fra Salmenes bok; *Dixit Dominus*. Her medvirket fem dyktige solister, som hadde til dels halsbrekkende partier å hanskes med.

Verkets ekspressive karakter var nok tenkt som motvekt til

Konsert

Oslo domkirke

23. mars
Med: Polyphony
Dirigent: Stephen Layton

ary et dypt inntrykk, med sine korte og meislede linjer.

Etter Pärt fulgte to velklingende stykker av John Tavener, i en enkel, nyromantisk stil. Kanskje ikke den store musikken, men vakker og uttrykksfull.

Bruckner og Poulenc.

Da turen kom til mer romantisk musikk, representert ved den østerrikske komponisten Anton Bruckner og den noe mer neoklassisk influerte Francis Poulenc, viste koret en helt ny klanglig side, tilpasset dette repertoaret. Poulencs bordsmøtter spenner i tekster og uttrykk fra det dramatiske til det angrende og sørgende, mens Bruckners *Ave Maria* og *Christus factus est* oser av tillitsfull tro og glede, omsatt i musikk skapt for kirkens rom.

Konserten ble avsluttet med musikk av estlenderen Esenvalds og korets egen Owain Park, som særlig imponerte med sin ekstatiske motett for Kristi himmelfartsdag, en komponist det skal bli spennende å følge.

Rom for stillhet.

Den magiske stillheten som avslutter festivalens første konsert fikk ikke innpass i denne konserten og den indre sammenheng stod i fare for å bli avbrutt av gjentatt applaus, ikke før dirigent Layton på elegant høflig, men også bestemt britisk vis fikk overbevist publikum til å vente med applausen helt til slutt.

Thorbjørn Eiriksson

Pärts innadvendte stil, men her ble kontrasten for stor og forstyrrende. Publikum hadde tålt en helafaten med Pärt. Koret virket mer tilpass i Pärtverkene, spesielt i det avsluttende *Te Deum*, der de klare å formidle musikkens innhold og dybde. Kveldens siste tone ble avsløst av en stillhet som ga denne opplevelsen en ekstra dimensjon.

Thorbjørn Eiriksson

Estisk orgelvirtuos

For fem år siden fikk Sofienberg kirke et nytt stort orgel, i romantisk stil, og med det fikk hovedstaden et viktig tillegg til sin orgelpark. På kirke musikkfestivalens andre konsert demonstrerte den estiske organisten Aare-Paul Lattik instrumentets klanglige muligheter på en fremragende måte.

Lys. Konsertens overskrift var «Spektrum», med henblikk på det mangfold av farger som kommer til syne når lyset brytes. Programmets åtte verker ga oss et fargemangfold med verker fra barokken og frem til vår tid. Flere av verkene var av estiske komponister, deriblant første sats fra den stort anlagte romantiske sonaten i f-moll av Artur

Kapp, Lattiks egen komposisjon *Humoresque 'Revaler Totentanz'* og *Spektrum I* av Erkki-Sven Tüür. Dessuten *Trivium* av Arvo Pärt. Sistnevnte verk består av tre korte seksjoner og er blant de første verkene som Pärt skrev i den såkalte «tintinnabuli-stilen».

Vellykket stilblending.

Hvordan klinger så Bach på et slikt instrument? Det er ikke bare enkelt å skulle spille et av barokkens store orgelverker på et romantisk instrument, men i dette tilfellet var det vel verdt å høre på. Det har med instrumentets kvaliteter å gjøre, men også med utøverens tilpasning gjennom manualvekslinger og klanglige variasjoner. Men det

Konsert

Sofienberg kirke

SPEKTRUM

23. mars
Med: Aare-Paul Lattik, orgel

var i konsertens avslutning, med «Sicillienne» og «Toccatto» fra M. Durufles *Suite nr. 5*, at orgeliet virkelig kom til sin rett. Her imponerte Lattik med en glitrende teknikk og musikalsk overskudd. Glimrende spill og innsynsfull tolkning!

Thorbjørn Eiriksson

TROND KVERNO

Matteuspasjonen

Oslo Domkor

Vivianne Sydnes, dirigent

Ditte Marie Bræin, sopran

Marianne Andersen, mezzosopran

Mathias Gillebo, tenor

Paul Kirby, tenor

Njal Sparbo, baryton

William Towers, kontratenor

James Oxley, tenor

Andrew Kennedy, tenor

Francis Brett, baryton

David Shipley, bass

Lørdag 13. april kl. 18.00

Oslo domkirke

ticketmaster.no

Oslo Domkor

FESTIVAL-BESØK: Den estiske komponisten Arvo Pärt blir gjest under Oslo Internasjonale Kirkemusikkfestival, der flere av hans verk fremføres. Foto: Birgit Püve

Arvo Pärt til Kirke- musikkfestivalen

GJEST: Den estiske komponisten Arvo Pärt (84) vil være til stede på tre av konsertene med hans musikk, under Oslo Internasjonale Kirkemusikkfestival.

LARS O. FLYDAL
lars.flydal@vl.no

– Det er en stor ære at Arvo Pärt vil besøke festivalen vår, og vi gleder oss til å ha ham blant oss når festivalen i år har hans musikk som ett av sine hovedtemaer, sier festivaldirektør Bente Johnsrud.

Arvo Pärts musikk har vært på programmet på de fleste festivalene, helt siden starten i 2000. På åpningskonserten 22. mars fremføres to av hans verk. *Te Deum* (den ambrosianske lovsang) er basert på en av kirkens eldste og mest kjente hymner. *Da Pacem Domine*, (Gi oss fred, Herrel!) ble skrevet på bestilling av Jordl Savall, for å minnes ofrene etter terroren i Madrid 11. mars 2004.

Verkene fremføres av Estisk Filharmonisk Kammerkor, ledet av Kaspars Putnītš.

Invitasjon. Det er lenge siden Pärt ble spurt om å komme. 84-åringen uttrykte glede over å bli invitert, og skrev konsertene inn i agendaen sin – men tok forbehold om helsen.

– I går fikk jeg den hyggelige meldingen om at han faktisk kommer. Arvo Pärt er en av vår tids viktigste komponister, og det er klart det er en ære at han tar turen – han gjør ikke veldig mange reiser lenger. Jeg tror mye av grunnen kan være at han her vil få oppleve to av de dirigentene han selv foretrekker når det gjelder formidlingen av hans egne komposisjoner. I tillegg til Kaspars Putnītš, kommer Stephen Layton som

KIRKEMUSIKK

• Oslo Internasjonale Kirkemusikkfestival 22.–31. mars 2019.

• Hovedtemaer: Klimaendringer, *Te Deum* (Den ambrosianske lovsang) og Arvo Pärts musikk.

• På åpningskonserten 22. mars fremføres to av Arvo Pärts verk, *Te Deum* og *Da Pacem Domine*, (Gi oss fred, Herrel!), av Estisk Filharmonisk Kammerkor, ledet av Kaspars Putnītš.

• Arvo Pärt vil være til stede ved flere konsertier.

leder av det kritikerroste vokalensemblet Polyphony fra England, forteller Johnsrud.

Sakralit. – Pärt legger hjerte og sjel i musikken sin, og det griper meg. Enkelheten og det sakrale fokuset står sentralt i det han vil formidle. Jeg gleder meg til å ta i mot ham – og musikken hans, sier Bente Johnsrud.

Arvo Pärt skriver i vesentlig grad religiøst motivert musikk, i sin egen komposisjonsteknikk. Tintinnabuli (klokkeklang) er hans egen form for minimalisme, som ofte uttrykker dualisme på mange plan: dynamikken mellom mørke og lys, kropp og ånd – og mennesket og Gud.

Bergen og Oslo domkor vil også fremføre verk av Pärt under festivalen, og Aare-Paul Lattik vil spille orgelverk av den estiske komponisten.

Pärt og tid for stilhet

KOMMENTAR

Magnus Andersson
Skribent Musikkmagasinet

Oslo Internasjonale Kirke- musikkfestival ser i år nærmere på den estiske komponisten Arvo Pärt. I tillegg til foredrag og flere framføringer av hans musikk, deriblant fredagens åpningskonsert, vil den 83-årige komponisten selv være til stede i Oslo åpningshelga gjennom.

Pärts musikk innbyr til ettertanke. Den er stille i klangen på en måte som tegner et vakkert lytterom å være i. Samtidig er dramatikken tilstrekkelig tilbaketrucken for å gi plass til lytterens egen meditasjon over livets store spørsmål. At samfunnet er sekularisert betyr ikke at menneskets lengsel etter noe større enn oss selv, etter noe åndelig, er blitt mindre. Det er heller tvert imot, at når det ikke lenger finnes vedtatte religiøse

sannheter om verdens be- skaffenhet, livet etter døden og vår mening i tilværelsen, da blir behovet for kontem- plasjon desto større. Arvo Pärt fyller dette behovet med sin musikk, og hans føl- gerskare stekker seg langt forbi ihuga fans av klassisk musikk.

Men det begynte helt annerledes for Pärt. Han var en «helt vanlig» avantgarde- komponist som ble kritisert av lederen for den sovjetiske komponistforeningen for å bruke serialistiske teknikker. Verket «Nekrolog» fra 1960 var det første estiske tolytoneverket. Slik musikk var farlig i Sovjetregimets øyne. Ikke bare representerte den noe vestlig, men når musikken ikke tjente som propaganda for staten, utvis-

te komponisten en proble- matisk, selvstendig tenk- ning. Musikkens fravær av et tonalt sentrum i og med de tolv tonenes likestilte ver- di, innebar dessuten en ibo- ende forakt for autoriteter.

Pärt gjorde imidlertid ikke karriere som regimekri- tiker. I stedet innledet han en åtte år lang kunstnerisk stilhet, der Pärt ble «om- vendt» både som komponist og i troen, fra å være luthersk til å bli ortodoks. Samti- dig anså han musikken og Gud forenet i ett, musikken ble Pärts trosbekjennelse. Han innså at «Gud er sterke- re enn vi. Tonaliteten er også en ubestridelig kraft», som det heter i Torsten Kälve- marks bok om Arvo Pärt, «Om musikken vid tystna- dens gräns». I boka beskrives Pärts musikk som foran- kret i en negativ teologi der Gud ikke kan beskrives. Po- esien, ikonet, og ikke minst musikken kan derimot anty- de gjennom bilder. Symbole-

Den 83-årige komponisten er til stede i Oslo hele åpningshelga.

ne åpner for en di- rekte erfaring, og denne er motsatt av språklige erfa- ringer som låser opplevelsen i in- tellektets fangen- skap.

Jeg setter mest pris på Pärt der han prøver å si minst. Som i «Spiegel im Spie- gel» (1978), dette rundt ti mi- nutter lange verket bygget opp av brutte treklanger og en melodi uten utvikling. Verket forholder seg til tid, men på en måte der tiden tegner væren mer enn utvik- ling. Kanskje vi kan se den- ne musikken som et sted der grensen mellom «tid og tid- løshet ikke lenger er så tyde- lig» (sagt av Pärt om hans monumentalverk fra 2003, «Lamentate»).

Pärt skal visstnok ta sitt åndelige prosjekt såpass på alvor at han ikke sier stort om musikken sin, og slik åp- ner han opp for at tilhøre- rens egen refleksjon forblir ubesudlet. Pärts nærvær i Oslo er en måte å stadfeste hans betydning som vår tids største bærer av åndelighet i klassisk musikk.

musikk@klassekampen.no

Klassekampen 18.03.19

Stephen Layton, Polyphony og Arvo Pärt. Foto: Ann Kristin Engebakken/Fotokontoret

Korsang fra øverste hylle: Som det likevel var vanskelig å koble seg på.

Inn i materien

KONSERT

Arvo Pärt

«Da pacem Domine» og «Te Deum»

Georg Friedrich Händel

«Dixit Dominus»

Estonian Philharmonic Chamber Choir, Det Norske Kammerorkester, Kaspars Putnins (dir.)

Åpning av Oslo Internasjonale Kirkemusikkfestival, Oslo domkirke, 23. mars

To av tre hovedtemaer for Oslo Internasjonale Kirkemusikkfestival ble dekket på åpningskonserten, og tatt i betraktning at titusener av unge mennesker tidligere på dagen gikk i skolestreik for klimakt, får vi vel si at det utelatte temaet, «Klimaendringer», allerede var dekket. Det var for øvrig verdt å notere at kulturministeren i sin åpningsstale uttrykte støtte og stolthet over de unges klimaprotest.

Konserten åpnet med den estiske komponisten Arvo Pärts «Da pacem Domine» (Herre, gi fred), og han fungerer som festivalkomponist. Verket ble skrevet på bestilling av musikeren og dirigenten Jordi Savall etter terroren i Madrid 11. mars 2004, og dets uttrykk er meget stillferdig. Nesten slik at jeg ikke helt husker hva som ble sunget. Jo, det var noe med soprane som tok forsiktede initiativ før de ble hentet inn av hele korets samklang. Poenget er imidlertid det siste: altså at koret dyrker en så tett og eterisk samklang at Pärt opphører å være komponist, og åpner for en åndelig erfaring. Han legger til rette for en meditasjon gjennom lydene som ikke forteller en historie, men heller fungerer som en bønn, som en invitasjon til lytteren om at vi kan velge å stille oss i relasjon til Gud. Eller, vi kan la være.

Det var Estlands filharmoniske kammerkor som sang, og ikke minst var det latviske Kaspars Putnins som diriger-

TID FOR ETTERTANKE: Fredag i Oslo domkirke – og i Oslos kirker kommende uke gjennom.

FOTO: KIRKEMUSIKKFESTIVALEN

te. Han har tidligere vært sjefdirigert for et av verdens aller fremste kor, Latvias radiokor. Nå er han sjefdirigert og kunstnerisk leder for det estiske koret, og i Händels «Dixit Dominus» ledet han også Det Norske Kammerorkester. Han fikk dem til å spille på en måte jeg sjelden eller aldri har hørt dem før. Det var nærmest befridd fra vibrato, og med dette ble muligheten åpnet for å forme musikken med tydelig artikulasjon av små figurer. Putnins grep sjansen, og orkesteret høstes nesten ut som et spesialistorkester på tidligmusikk. Dessuten fikk han rettet på et generelt problem orkesteret ofte har under en spillende leder, nemlig at intensiteten blir så pågående at tolkningene mangler kontraster og dermed også fargenyanser.

Han klarer å disiplinere orkesterets generelle dynamikk, og noen ganger ble det tatt ned til helt subtile klanger som gjorde musikken høyst leven-

de. Utfordringen å spille uten vibrato er imidlertid at hver usikkerhet i intonasjonen blir hørt, og orkesteret var ikke like overbevisende i leken med artikulasjon gjennom hele den drøye halvtimen verket varer.

Koret framstod svært samsungnet under Putnins, og det er egentlig vanskelig å utsette noe på dem. Samtidig var det noe som gjorde at jeg ikke kunne koble meg på dem. Det manglet kanskje at soprane fikk skinn, bassene brumle, tenorene være helter eller at altene kunne skape varme i klangen. Eller at de løftet dynamikken til enda mer dramatiske høyder. Eller at de sang med en subtil klang i «Da pacem Domine», som klinger med tydeligere smak av himmelsk sødme. Likevel, de satte de raske løpene i Händel og responderte på ethvert vink om variasjon i tempo og dynamikk fra Putnins. Likevel ble jeg ikkeørt.

Konserten ble avsluttet

Det manglet kanskje at soprane fikk skinn, bassene brumle, tenorene være helter eller at altene kunne skape varme i klangen.

med ytterligere et verk av Pärt, som også dekket det tredje temaet for festivalen, nemlig den gamle kristne hymnen «Te Deum», som er kortnavnet for Den ambrosianske lovsang. Verket er skrevet for tre kor, preparert piano, strykere og vindharpe.

For denne lytter blir da de musikalske ideene for mange, og jeg klarer ikke helt å følge komponistens form. Jng forstår ikke alltid hvorfor noen ord blir sterke og dramatiske, mens andre er svake og ettertenksomme. Selv om tonespråket er basert på tonale akkorder, blir formen for komponisert til at jeg kan sitte i

meditasjon i Guds nærvær. Samtidig som det blir for balt til at jeg kan lytte til verket som interessant musikk skrevet etter annen verdenskrig. Jeg er imidlertid fullstendig klar over at mange har en helt annen oppfatning av denne musikken, og kan hende er det mulig å lære seg hvordan komme dypere inn i lyttingen av verk som Pärts «Te Deum»

Magnus Andersson
musikk@klassekampen.no

Oslo internasjonale Kirkemusikkfestival finner sted rundt om i alle av hovedstadens kirker fram til og med søndag 31. mars.

24 KULTUR OG IDEER

**Som på resten av Kirke-
musikkfestivalen er
dette utøvere på et høyt nivå
både musikalsk og teknisk.**

Sunniva Thomassen

Verdig, velvalgt og kjølig

KONSERT: En god avslutning på årets festival, med en messeliturgi som i seg selv er et eneste stort *Te Deum*.

ANMELDELSE
SUNNIVA THOMASSEN
anmeldelse@vl.no

Hvordan kan man sette punktum for en uke med så mange store musikalske opplevelser som Oslo Kirke- og musikkfestival? Johann Sebastian Bach, med sine mange kirke- og kammermusikkverk og en sterk tro, er et naturlig valg. Hans *h-messe* ble skrevet mot slutten av livet, og var i stor grad en parodi-messe – mye av det musikalske materialet var hentet fra tidligere komposisjoner og bearbejdet gjennom ulike komposisjonsteknikker. Dirigent, organist og musikkprofessor John Butt har forsøkt på musikk av Bach i en årrekke, deriblant *h-messens*. Derfor er det spesielt spennende at Dunedin Consort under hans ledelse fikk æren av å avslutte Kirke- og musikkfestivalen 2019 med et av Bachs aller siste verk.

Dyktige ensemblesangere. Messen fremføres av et lite ensemble og ti sangere, tilsvarende det Bach antagelig selv hadde til disposisjon. Åpnings-satsen *Kyrie* i Dunedin Consorts musikalske utforming er vakker – ganske sakte, nesten tilbakeholdt. Kjølig. Det avventende uttrykket gir satsen et sørgmodig preg, noe som passer godt til Bachs komposisjon. Orkesteret klinger mildt, vennlig, uten store dynamisk

Konsert

OSLO DOMKIRKE

J.S. BACH:
Messe i h-moll BWV 232
Dunedin Consort med solister.
John Butt, dirigent.
Avslutningskonsert,
Oslo Internasjonale Kirke- og musikkfestival

utslag i de melodiske linjene. Sangerne i korpartiene fremstår som dyktige ensemblesangere mer enn solister, og selv om de av og til drukner litt i orkesteret så liker jeg at det vokale uttrykket er så enkelt og nært.

I solopartiene i *Christe Eleison* viser nemlig sangerne at de også behersker det solistiske – de innehar en imponerende fleksibilitet som ikke alle sangere har. Imidlertid stusser jeg litt over valg av sangere til ensemblet fordi stemmene har ganske ulik klangfarge. Spesielt tydelig blir det i satsene der det er to sangere på hver stemme. Det er utvilsomt et historisk velfundert valg, men det musikalske resultatet er mindre homogent enn om en eller tre sangere skulle sunget det samme partiet.

Liv til urverket. Omtrent midtveis i andre runde av *Kyrie eleison*, begynner jeg å savne en spenning i frasene for å følge den kompliserte harmonikken Bach benytter seg av. Det avmålte musikalske uttrykket blir for sta-

tisk og holder ikke spenningen over tid. Frasene mangler både fremdrift og avfraseringer, og de melodiske sukkene har for lite smerte i seg til at jeg blir grepet av dem. Dunedins tilbakeholdte uttrykk stemmer på en måte godt med det konsise i Bachs musikk, med evig videre spinning og hyppige endringer i harmonikken. Men for meg oppstår skjønnheten i Bachs musikk i skjæringspunktet mellom det tikkende urverket og det innstendig emosjonelle som også gir kraft til det symbolske i hans musikk. Søndagens fremføring mangler noe av det fleksible og retoriske uttrykket som gir liv til urverket.

Verdig avslutning. Fortolkning til side – som på resten av Kirke- og musikkfestivalen er dette utøvere på et høyt nivå både musikalsk og teknisk, noe de også får vist utover i messen. I *Laudamus*-satsen synger solistene lekende lett i duett med fiolinistens utfordrende obligatstemme, i en nesten halsbrekkende dans. *Gloria* svinger, og i *Cum Sancto Spiritu* ser sangerne rett og slett ut som om de morer seg med de raske løpene og overlappende innsatsene. I begynnelsen av messens tredje del åpner korklangen seg mot taket og fraseringen løfter frem hver eneste *Sanctus* som en rakkoffer. Slik blir Bachs *h-messe* en verdig avslutning på årets festival, med en messeliturgi som i seg selv er et eneste stort *Te Deum*.

SOLISTER: Julia Doyle og Jessica Dandy var to av solistene i Bachs *h-messe*.

Foto: Fotograf Engebakken

Avslutningskonsert: Dunedin Consort
Foto: Ann Kristin Engebakken/Fotokontoret

KULTUR OG IDEER MUSIKK

Tips oss • kultur@vl.no

Festivalfolk

• Vi snakker med folk vi møter under Kirkemusikkfestivalen.

NYTT ORATORIUM: Dagny Marie Lunder og Sebjørg Jordheim Halvorsen likte møtet med Wolfs Pasjonsoratorium. Foto: Lars O. Flydal

Spennende verdenspremiere

UKJENT VERK: Kirkemusikkfestivalen bød på verdenspremiere på et 263 år gammelt Pasjonsoratorium.

LARS O. FLYDAL

lars.flydal@vl.no

Dagny Marie Lunder og Sebjørg Jordheim Halvorsen er to av noen få hundre mennesker som har hørt Ernst Wilhelm Wolfs *Pasjonsoratorium* fremført live. *Jesu, detne Passion will ich jetzt bedenken* ble skrevet i 1756, men ble aldri fremført, selv om Wolf var stor i sin samtid.

– Det er litt historisk sus over å være til stede ved en slik anledning, sier de.

Koraler. – Det var melodiost og fint, sier Sebjørg som hvert år blir invitert med på festivalen av Dagny.

– Det har gitt mange fine opplevelser, jeg er glad i kirkemusikk og ble sterkt berørt av Pasjonsoratoriet, forteller hun.

– Selv om det er ukjent verk, var det flere vakre og kjente koraler – nydelig fremført av Kölner Akademie, sier Dagny som har fått med seg de fleste av festivalkonsertene den siste uken.

Berikende materiale. – Det begynte med Pärt og det fantastiske koret fra Estland. En var og vakker fremførelse, men selv gjennom et forsiktig uttrykk har Pärt en fantastisk evne til å underbygge tekstene, sier hun.

Hun mener festivalprogrammet er preget av mye nytt – og berikende materiale.

– For eksempel de fem saxofonistene i Blindman som spilte orgelverk av Bach, og endte opp i et jazzuttrykk.

Fasetter av bønn

Kirkemusikkfestivalens tema *Te Deum* avsluttes med et spennende program vendt mot det østlige og ortodokse. Her står bønnen og lovsangen i sentrum.

ANMELDELSE

SUNNIVA THOMASSEN

anmeldelse@vl.no

Lørdagens konsert i Oslo domkirke avsluttet og oppsummerte Kirkemusikkfestivalens ene tema. Den hellige Ambrosius' store takksigelseshymne *Te Deum*, i en gjennomtenkt ortodoks-inspirert programmering.

Årningen med Taverners *Prayers to the Holy Trinity* foregriper Treenigheten som gjennomgående sentrum for tilbedelse i hele dette repertoaret. Arvo Pärts *Dopo la Vittoria*, komponert til den italienske biskopen St. Ambrosius' jubileum, forteller historien om selve tilblivelsen av takksigelseshymnen, kuriøst nok slik den blir gjengitt i et russisk leksikon fra 1902.

James MacMillans *Te Deum* fikk følge av andre komposisjoner som tematisk berørte lovsangen.

Programmeringen var derfor den mest helhetlige av festivalens tre konsserter med verk komponert over Den ambrosianske lovsang.

Vilje til musikk. Det gjennomsyrrer hele konserten at Bergen domkor og Oslo domkor vil uttrykke noe med musikken. Musikken er svært krevende å synge, og konserten er derfor også noe ujevn i nivå. Men tross noen intonasjonsproblemer i starten og noen famlende innsatser, gjør korenes musikalitet og harde arbeid at det blir en fantastisk konsertopplevelse. Spesielt Schnittkes *Konsert for kor* gjør inntrykk – koret evner å skape noe så sjelden som utstrakte og jevne crescendo, og musikkenes tekstur trer tydelig gjennom adskilte melodiske lag. Med unntak av en ikke helt homogen klang i høyden i noen partier, er klangen gjennomgående tett og rik på overtoner. Særskilt må jeg trekke frem altgruppens soloparti i MacMillans utfordrende *Te Deum*, som lyder homogent og likevel upretensløst og fritt. Dirigentene Vivianne Sydnes og Kjetil Almenning mestrer det krevende repertoaret svært godt, og får det beste ut av korene.

Ulike uttrykk. Allerede i innledningen av festivalens tre komposisjoner av *Te Deum*, er

Konsert

OSLO INTERNASJONALE

KIRKEMUSIKKFESTIVAL

OSLO DOMKIRKE, 30. mars

Alfred Schnittke: *Konsert for kor, Three Sacred Hymns*

James MacMillan: *Te Deum*

Arvo Pärt: *Dopo la vittoria*

Bergen domkor, Oslo domkor, organist: Sigurd Melværøgaard, dirigenter: Kjetil Almenning og Vivianne Sydnes

Kjetil Almenning og Vivianne Sydnes

det slående hvor ulikt det musikaalske uttrykket for samme tekst kan være. Pärts hovedsakelig innadvendte og melodiske *Te Deum* står i sterk kontrast til Bruckners monumentale og nesten voldsomme lovsang, som ble fremført tidligere i uken. MacMillans innledning uttrykker kanskje enda mer det skropelige ved mennesket i lovprisningen av Gud – koret holder i det trygge og harmoniske grunnlaget, mens solostemmene fra galleriet går seg vill i atonale melodier, før Guds herlighet portretteres i et forstyrret og mektig utbrudd i orgelet.

Lovsang og bønn om frelse.

Et *Te Deum* er nemlig ikke bare en lovsang til Gud, men også en bønn om frelse. Denne todelingen kommenteres i Schnittkes *Konsert for kor*, gjennom teksten hentet fra *Klangerangenes*

bok av den armenske munken og mystikeren Gregor av Narek. Teksten omhandler innsikten om at mennesket ikke er perfekt og ikke er verdig Guds nåde, men likevel kan oppnå den gjennom Guds kjærlighet til mennesket.

I katolsk og ortodoks lære kommer nåden også gjennom fellesskapet: der enkeltmennesket tviler eller ikke strekker til, kan den kollektive bønne bære enkeltmenneskets skropelighet og gjennom det kan vi oppleve nåden. En parallell kan trekkes til konsertopplevelsen i domkirken: Innimellom kommer enkeltmennesket til kort. Når koret deler seg i to under den første av Schnittkes sakrale hym-

ner, blir musikken for privat og utilgjengelig for tilhørerne. Noen solopartier i konserten er ikke helt på plass.

Likevel blir disse enkelte svakhetene uviktige fordi koret som helhet bærer opplevelsen: I Schnittkes tredje hymne står sangerne samlet tett inntil domkirkens første rad. Mange ser ikke engang på notene, men er derimot vendt mot oss i en direkte kontakt. Musikken flyter inn i oss, en innstendig og ektefødt Fader vår som stiller sangerne åpne for oss og Gud. Som fellesskap bærer koret oss gjennom usikkerheten til den mektige opplevelsen av nåden – imusikken og i bønnen.

77 Det gjennomsyrer hele konserten at Bergen domkor og Oslo domko vil uttrykke noe med musikken, skriver vår anmelder.

SAMMEN: Oslo domkor og Bergen domkor forente krefter i en lørdagens konsert med verk komponert over Den ambrosianske lovsang. Bildet er fra prøvene før konserten.

Foto: Alison Bullock Aarsten/Oslo domkor

KØR: Oslo og Bergen domkor.

Foto: Oslo Kirkemusikkfestival

22 KULTUR OG IDEER

Du milde Messias

PASJON: Tenoren Gwilym Bowen – en særdeles fin pasjons- og oratoriesanger som trer inn i rekken av de som «forteller» historien med stor og våken iver. Foto: Engbakken/Fotokorsett

Det er påkjenning for sjel og kropp å utsette seg for de store pasjonene, blod og tårer i strie strømmer. Slik skal det være. Men hva med en påskepasjon som godt kunne vært et juleoratorium?

ANMELDELSE
OLAV EGI L AUNE
olav.egi.laune@vl.no

Vi var vitne til en urframførelse, ikke fra nå – men en pasjon fra nøyaktig det året Mozart var født, den har ligget der, før tidsjelen Michael Alexander Willens kom og fant den i et nedstøvet arkiv: *Jesu, deine Passion will ich jetzt bedenken* – Nå vil jeg sette meg ned og tenke på dine lidelser, fritt oversatt. Slik åpner det, og slik satt vi gjennom halvannen time og ble varme om hjertet.

Duvende vakkert. Willens valgte Oslo Internasjonale Kirkemusikkfestival som et høyst naturlig sted å fremføre funnet for aller første gang. Men Wolf? Og hvor har han vært, denne Goethes venn og Carl Phillip Emanuel Bachs svært nære venn, som levde blant de store og var populær nok i sin tid. Men det

dukker stadig oppsånne, Johann Gottfried Mithel er en annen – som for et par år siden overrasket med noen duvende vakre og nærmest naturskjønne cembalokonsserter (BIS 2179). Mange hang seg på der, det kan man trygt gjøre med Wolf også.

Søndagsskoleglæde. Det er en søndagsskoleglæde i dette verket, en jomfruelighet, som gjør at noen sikkert innhentes av kjedsomhet. Kunne ikke teksten vært kuttet ned til et kvarter? – Kunne det ikke vært kortet ned til 20 minutter. Og så er det altså sånn at det kan det ikke. Det tar den tiden det tar, det tar tid å senke noe ned i hjertet, det er en øvelse vi bør kunne være med på. Og som vi altså var med på, denne kvelden – verket har en nærmest magisk mykhet.

Serafer. Bach og de store ellers bruker bibeltekstene. Wolf tar folkets parti og beskriver lidelsen gjennom de som har erfart noe gjennom troen, en takknem-

melighetstro, som vi moderne ignoranter kan synes er litt søladent klissete, men så er det ikke det heller. Det er menneskelighet her i store mengder, og når «serafer kommer svevende fra det fjerne», har vi kanskje heller noe å lære. Og særdeles svak er jeg for «elskelig flyter tåren på angrende kinn, hengivenhetens dyd, deg til ære». Det bildet husker vi.

Eget uttrykk. Det var noe deilig tilforlittelig ved fremførelsen, noe annet ville vært pinlig – verken tekst eller musikk ber om noe annet. Ingen spirevippmentalitet, her – og heller ikke er det slik at tingene «nusses» bort. Willens har arbeidet med blant andre Leonard Bernstein, leser vi – det var det lite igjen av her. Det slår meg at Willens er av den type dirigenter hvor egoet ikke er større enn atalt – moderne, romantikk, klassisisme, barokk – får sitt eget uttrykk, ikke hans. Sånn sett står han fram mer som komponist enn dirigent, positivt ment.

Konsert

OSLO INTERNASJONALE
KIRKEMUSIKKFESTIVAL
OSLO DOMKIRKE

Ernst Wilhelm Wolf
JESU, DEINE PASSION WILL ICH JETZT BEDENKEN
Solister, Kålnar Akademie Orchester og kor, dirigent: Michael Alexander Willens

Tar av gårde. «Homogent» er et daft kritikerord – men er noe homogent, så var det dette. En mild kraft tok bolig i det hele, et delikat orkester som innhente alle de lillegle, skjulte detaljene og la dem skjøre nok inn i orkestermaterien. Og så er det jo ulmotståelig med to naturhorn, nærmest rett ut av skogen. Sollstene pluss fire til utgjorde koret, det gir naturligvis en svært karakterfull klang – når ingen tar av gårde og skaper rot i ettertanken. En riktig operabass (Mauro Bologni) var på grensen

til patos, men la gå – for en intens og klangsterk stemme, kanskje i største laget her! Tenoren Gwilym Bowen knytter seg til rekken av «helteevangelister», de som i oratorier og pasjoner forteller historien med indre iver, dramaet – perfekt i rollen, våkent og med omtanke. Til slutt og ikke minst, som det heter – aiten Marian Dijkhuizen, roen personlig, med svært kontrollert stemme og delige forsinninger, og Hanna Herfurtners myke varme. Dermed er hele personlighetsreguleringen dekket, det var vel hensikten.

Hvannå? Hvor blir Wolfs pasjon av etter dette? Ja, det skal ikke spås. Med sine lange og mange resitative, noe sparsomt med arler og noen transporttapper, kan verket kjennes litt tilfeldig ut. Noen ny Matteuspasjon er det ikke, det er ikke den type begivenhet. Men små juveler skinner, de også – og så får det store være størst. Dette er mer et pust av en pasjon.

OSLO INTERNASJONALE KIRKEMUSIKK- FESTIVAL

22.-31. MARS 2019

KLIMAENDRINGER
///
ARVO PÄRT
///
TE DEUM

Persisk poesi med skandinaviske jazzmusikere
Trygve Seim Rumi Songs
TORA AUGUSTAD, FRØDE HALTI
SVANTE HENRYSON, TRYGVE SEIM
ERLING KITTELSEN
Onsdag 27. mars kl. 20.00
Sofienberg kirke // 350,-/250,-

Bruckner/Strauss/Haydn
DET NORSKE SOLISTKOR
GRETE PEDERSEN (dir.)
KRINGKASTINGSORKESTRET
NORGES UNGDOMSKOR
Torsdag 28. mars kl. 19.00
Oslo domkirke // 450,-/350,-

Nordiske salmer og folketoner
møter klassisk musikk
og lekende jazz

DEN DANSKE SALMEDUO
Fredag 29. mars kl. 18.00
Svenska Margaretakyrkan // 200,-/100,-

J.S. Bachs koraler som utgangspunkt
for jazz- og folkemusikk improvisasjon
BORG VOKALENSEMBLE
BERIT OPHEIM
GJERMUND LARSEN
YORD GUSTAVSEN
Fredag 29. mars kl. 20.30
Sofienberg kirke // 300,-/200,-

Billetter og festivalpass i salg: ticketmaster.no ||| 815 33 133
Se hele programmet på www.kirkemusikkfestivalen.no ||| Følg oss på Facebook

Mektig verk mister detaljene

I et vellykket samarbeid viser Solistkoret, Norges Ungdomskor og Kringkastingsorkesteret hvorfor Anton Bruckner anså Te Deum som sitt livs største verk.

ANMELDELSE
SUNNIVA THOMASSEN
kultur@v.l.no

Med *Te Deum* som et av temaene på årets Kirkemusikkfestival, er det duket for mektige opplevelser. Mens åpningskonserten presenterte festivalkomponist Arvo Pärt's *Te Deum*, var torsdagens hovedverk Anton Bruckners komposisjon ved samme navn. Kor og orkester fremførte også Haydns *Harmoniemesse*, med en hymne av Richard Strauss plassert i midten som en velkommen variasjon i den ellers litt ensformige messen.

Til Guds ære. Domkirken egner seg dessverre ikke like godt til all musikk. Det er vanskelig å balansere fullt orkester og to kor, og dessverre drukner detaljene ofte i romklangen så alt blir litt ulent. Det krever ekstra mye av korene i form av presisjon og tekstuttale. Særlig i Haydn ble det tydelig hvor viktig det er med en ekstremt nøye konsonantplassering i et slikt rom, og deler av verket fremsto noe upresist og uinspirert. Orkesteret kunne nok tjent på en mer stringent utforming av frasene i Haydn.

Bruckners verk slo likevel godt fra seg, og her viste kor og orkester seg fra sin beste side. Fraseringen i orkesteret spente fra elegante og vennlige melodilinjere til lumske crescendo i de dramatiske partiene. Det profesjonelle Solistkoret og amatørkoret Norges Ungdomskor klang uventet godt sammen – Solistkorets noe direkte klang og eminente sangteknikk blandet seg med Ungdomskorets rundere og enklere tone, og skapte til sammen en fyldig korklang som tok med seg det beste fra begge verdener.

Overbevisning. Dette ble spesielt tydelig i kveldens andre høydepunkt, Richard Strauss' 16-stemte hymne *Der Abend*. Allerede i øyeblikket dirigent Grete Pedersen løftet armene for

Konsert

OSLO DOMKIRKE

JOSEPH HAYDN:
HARMONIEMESSE
RICHARD STRAUSS:
DER ABEND
ANTON BRUCKNER:
TE DEUM

Det norske solistkor,
Norges ungdomskor,
Kringkastingsorkesteret,
Dirigert: Grete Pedersen,
Solisten Birgitte Christensen,
Hege Høisæter, Magnus
Staveland, Halvor F. Melien,
Kåre Nordstoga, organist.

28. mars.

å sette inn korene, skjedde det noe. Stilheden i opptakten løftet rommet. Et eterisk klangteppe la seg over publikum i Domkirken idet Strauss' hymne klang ut i rommet. De fallende melodilinjene med et meditaivt preg ledet videre til en harmonisk leiting etter en stadig utsatt sluttrakkord, som viste med all tydelighet hvordan Strauss – i likhet med Bruckner – var influert av Wagners avanserte harmonikk. Det var sensomantisk og kromatisk, melodisk men med uventede vendinger. Sammen formet de to korene Strauss med elegance og overbevisning.

Det må nevnes at Norges Ungdomskor ikke et helt vanlig amatørkor. Kveldens konsert er en del av to års samarbeid med Solistkoret i såkalte mester møter. Til sommeren skal ungdomskoret delta på verdenssymposium i kor i New Zealand sammen med samarbeidspartneren for de neste to årene, Nordic Voices.

Kveldens eneste savn er at utøverne og dirigent kunne gått litt lenger ut på kanten av stupet – der de svake partiene blir sitrende, der de lange sensomantiske linjene får enda mer tyngde, at og at man som publikummer innimellom må holde pusten i spenning. I den utfor dringen møtes både profesjonell og amatør.

LENGER UT PÅ KANTEN: Kveldens eneste savn er at utøverne og dirigent Grete Pedersen kunne gått litt lenger ut på kanten av stupet, skriver anmelderen.

Foto: Leo Samara

TROND KVERNO

Matteuspassjonen

Oslo Domkor
Vivianne Sydnes, dirigent

Ditte Marie Bræin, sopran
Marianne Andersen, mezzosopran
Mathias Gillebo, tenor
Paul Kirby, tenor
Njål Sparbo, baryton

William Towers, kontratenor
James Oxley, tenor
Andrew Kennedy, tenor
Francis Brett, baryton
David Shipley, bass

Lørdag 13. april kl. 18.00
Oslo domkirke
ticketmaster.no

Kringkastingsorkestret, Det Norske Solistkor og Norges Ungdomskor
Grete Pedersen (dir.)
Foto: Ann Kristin Engebakken/Fotokontoret

OSLO INTERNASJONALE

KIRKEMUSIKKFESTIVAL

22.-31. MARS 2019

KLIMAENDRINGER /// ARVO PÄRT /// TE DEUM

Festivalpass
kun 1490,-

FREDAG 22. MARS

19.00 ÅPNINGSKONSERT A. PÄRT: *TE DEUM* ||| G.F. HÄNDEL: *DIXIT DOMINUS*
Estonian Philharmonic Chamber Choir ||| Det Norske Kammerorkester

Kaspars Putniņš (dir.) ||| solister

Oslo domkirke | Felt A/B 475,- | Felt C/D 375,-

LØRDAG 23. MARS

11.00 ÅPEN PRØVE FOR STUDENTER OG ANDRE INTERESSERTE

Polyphony ||| Stephen Layton (dir.)

Oslo domkirke | Gratis inngang. Påmelding til info@kirkemusikkfestivalen.no.

12.00 SPEKTRUM

Aare-Paul Lattik, orgel

Sofienberg kirke | 250,-/150,-

13.30 FOREDRAG: DEN EVIGE DUALISME. OM ARVO PÄRT.

Emil Bernhardt, foredragsholder

Oslo domkirkes krypt | 50,-

15.00 POLYPHONY & STEPHEN LAYTON

Musikk av A. Pärt, E. Ešenvalds, O. Parks, W. Byrd, J. Tavener, A. Bruckner, F. Poulenc

Polyphony ||| Stephen Layton (dir.)

Oslo domkirke | 350,-/250,-

19.00 FOREDRAG: HVA KAN VI GJØRE FOR FUGLENE?

Sverre Lundemo (WWF Verdens naturfond), foredragsholder

Frogner kirke | Foredraget holdes som innledning til konserten Birds & Byrd

19.00 BIRDS & BYRD: ORGELPROGRAM FOR UTRYDNINGSTRUEDE FUGLEARTER

Aaron Carpené, orgel

Frogner kirke | 250,-/150,- | Konserten innledes med foredrag.

21.30 32 FOOT / THE ORGAN OF BACH

Blindman [sax]

Oslo domkirke | 300,-/200,-

SØNDAG 24. MARS

11.00 FESTIVALHØYMESSER

Oslo domkirke ||| Svenska Margaretakyrkan ||| Gamle Aker kirke ||| Østre Aker kirke

12.45 FOREDRAG: KLIMA, POLITIKK OG RELIGION

Steinar Sneås Skauge, foredragsholder

Oslo domkirkes krypt | Gratis inngang/kirkekafe

14.00-18.30 BOYSEN-BUSSEN: UT AV OSLO

Besøk Stor-Oslos orgelskatter med Olav Rune Bastrup & Espen Melbø

Oppmøte foran Oslo domkirke kl. 13.45. | 250,- | NB! Kun forhåndssalg av billetter.

Innehavere av festivalpass må melde seg på til info@kirkemusikkfestivalen.no.

20.00 NORGESPREMIERE: UPON THIS HANDFUL OF EARTH

-En kirkeopera om klimaendringer og naturkatastrofer av G. Kverndokk & A-O Bull

Oslo Domkirkes Guttekor ||| David Maiwald (dir.) ||| Trefoldighet Jentekor |||

Edle Stray-Pedersen (dir.) ||| Oslo Domkor ||| Vivianne Sydnæs (dir.) ||| Oslo Sinfonietta ||| solister

Trefoldighetskirken | 500,-/350,-/100,-

MANDAG 25. MARS

15.00 ÅPEN PRØVE FOR STUDENTER OG ANDRE INTERESSERTE

Kölner Akademie ||| Michael Alexander Willens (dir.) ||| solister

Oslo domkirke | Gratis inngang. Påmelding til info@kirkemusikkfestivalen.no.

19.00 PASJONSATORIAM AV E.W. WOLF: JESU, DEINE PASSION WILL ICH JETZT BEDENKEN

Kölner Akademie ||| Michael Alexander Willens (dir.) ||| solister

Oslo domkirke | 450,-/350,-

TIRSDAG 26. MARS

19.00 SETTERQUIST & SILBERMANN

BAROCK ECH ROMANTISK KLANGPRAKT PÅ KONGENIALA INSTRUMENT

Hans-Ola Ericsson, orgel

Svenska Margaretakyrkan | 250,-/150,-

ONSDAG 27. MARS

20.00 TRYGVE SEIM RUMI SONGS

Tora Augestad, vokal ||| Frøde Haltli, akkordeon

Svante Henryson, cello ||| Erling Kittelsen, resitasjon

Trygve Seim, saksofoner/komposisjoner/orkesterleder

Sofienberg kirke | 350,-/250,-

TORS DAG 28. MARS

15.00 MESTERKLASSE MED HANS-OLA ERICSSON

Svenska Margaretakyrkan | 250,-

19.00 A. BRÜCKNER: TE DEUM ||| R. STRAUSS: *DER ABEND* ||| J. HAYDN: *HARMONIEMESSE*

Det Norske Solistkor ||| Norges Ungdomskor ||| Kringkastingsorkestret ||| Grete Pedersen (dir.)

solister

Oslo domkirke | 450,-/350,-

FREDAG 29. MARS

18.00 DEN DANSKE SALMEDUO

Hans Esbjerg, klaver ||| Christian Vuust, saksofon/klarinet

Svenska Margaretakyrkan | 200,-/100,-

20.30 ALLE DINE VEIER - HOMMAGE TIL LUTHER OG BACH

Berit Opheim, vokal ||| Gjermund Larsen, fele ||| Tord Gustavsen, piano

Borg vokalensemble ||| Tore Erik Mohn (dir.)

Sofienberg kirke | 300,-/200,-

LØRDAG 30. MARS

13.30 PANELSAMTALE: UNGE STEMME I KLIMADEBATTEN

Haldis Tjeldflaat Helle (Natur og Ungdom) ||| Hege Skarrud (Spire)

Arnstein Vestre (Greenpeace) ||| moderator: Håkon Grindheim (Kirkens Nødhjelp)

Oslo domkirkes krypt | Gratis inngang

15.00 KORMUSIKK AV SCHNITTKE, PÄRT, MACMILLAN OG TAVENER

Bergen Domkor ||| Oslo Domkor ||| Sigurd Melvær Øgaard, orgel

Kjetil Almønning og Vivianne Sydnæs, dirigenter

Oslo domkirke | 350,-/250,-

20.00 ROMA, CITTÀ SACRA - ROMA, EN HELLIG BY

Pavelig musikk fra barokkens Roma

Voces Suaves ||| orgel, teorbje og violone

Gamle Aker kirke | 350,-/250,-

SØNDAG 31. MARS

11.00 FESTIVALHØYMESSER

Oslo domkirke ||| Ullern kirke ||| Grønland kirke

12.45 FOREDRAG: FOLKS HOLDNINGER TIL KLIMAENDRINGER

Marianne Aasen (CICERO), foredragsholder

Oslo domkirkes krypt | Gratis inngang/kirkekafe

15.00 MAJA S.K. RATKJE: SIRKLING (URFREMFORING) ||| MAJA S.K. RATKJE: *ASYLOS*

Det Norske Jentekor ||| Anne Karin Sundal-Ask (dir.)

Schola Sanctae Sunnivaie ||| Marianne Beate Kielland

Ris kirke | 300,-/200,-/100,-

19.30 AVSLUTNINGSKONSERT J.S. BACH: *MESSE I H-MOLL, BWV 232*

Dunedin Consort ||| John Butt (dir.) ||| solister

Oslo domkirke | Felt A/B 475,- | Felt C/D 375,-

Dagens kvinnelige forbilder i kirkemusikken

Bildet i 2019: F.v.: Kantor Karin Nelson, kantor Hannah Carding, dirigent Grete Pedersen, biskop i Oslo Kari Veiteberg, Bente Johnsrud, leder for Oslo internasjonale kirkemusikkfestival, kantor Inger-Lise Ulsrud, domkantor i Oslo Vivianne Sydnes, og kantor og initiativtaker Jo Dalene.

Foto: Rune Eriksen

Kvinnene inntar stadig flere sentrale posisjoner i kirkemusikken. Her ser du noen av dem.

Mona Askerød mona@musikkultur.no

Publisert 07.03.2019 kl 16.07 Oppdatert 10.04.2019 kl 20.37

Ta en titt på bildet over. Så ser du på dette (artikkelen fortsetter under bildet):

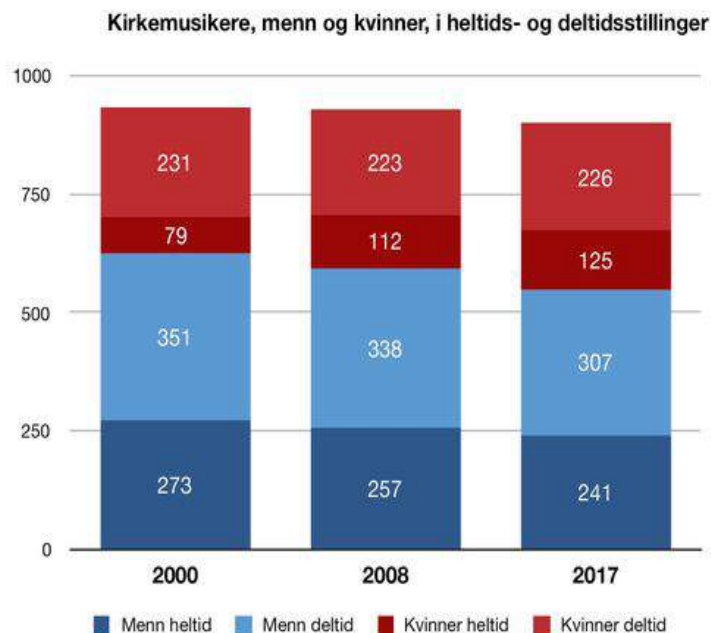

Koralbokkomiteen fra 1926: F.v.: Organist Abraham Hvidsten, direktør (Musik-Konservatoriet i Oslo) og organist Peter Lindeman, komitésekretær, lektor, dr. phil. Ole Mørk Sandvik, komitéformann, biskop, dr. theol h.c. Jens Gleditsch, sogneprest Einar Diesen, organist Lars Søråas, og komponist og domorganist Eyvind Alnæs.

Foto: Nasjonalbiblioteket

arbeidsgiverorganisasjon (KA) er det i dag 349 kvinnelige kirkemusikere i Norge. Det er 39 prosent av alle kirkemusikere som er registrert hos KA. Bare siden 2000 har antallet kvinnelige kirkemusikere økt fra 33 til 39 prosent.

Artikkelen fortsetter under grafen

Kilde: KA, kirkens arbeidsgiverorganisasjon

Foto: k: Mona Askerød Kilde: KA, Kirkens arbeidsgiverorganisasjon

Det gror etter

Men mennene er fortsatt flest, og sånn kan det se ut til å bli en stund til, om man dømmer ut fra utdanningene. Siden 2011 har det totalt vært dobbelt så mange mannlige student-er (110) som kvinnelige (55) på kandidatstudiet i kirkemusikk ved Norges musikkhøgskole, ifølge DBH, databasen for statistikk om høyere utdanning. Disse tallene er ikke nøyaktige. Av personvern hensyn blir studenttallet på studier med få studenter rundet av til nærmeste hele femtall.

Hannah Carding er kantor, og kjent fra tv-serien «Presten». Det er ikke altfor lenge siden hun gikk ut av kirkemusikerutdanningen, og hun sier at det var merkbart overvekt av menn der.

– Ikke at det var noe plagsomt. Men jeg var ganske sjelden som kvinne.

Hannah forteller at hun fortsatt kan oppleve at enkelte i menigheten ser på henne som annerledes enn forventet.

– Jeg har hørt replikker som «Skal ei lita dame som du spille det digre instrumentet», men det er ikke ofte, altså, sier hun og ler.

www.kirkemusikkfestivalen.no
www.oicmf.no
facebook.com/kirkemusikkfestivalen

Oslo kommune

KULTURRÅDET
Arts Council
Norway

DEXTRA

FRITT ORD

DET KONGELIGE SLOTT, OSLO KOMMUNE, NORSK KULTURRÅD, SPAREBANKSTIFTELSEN DNB, DEXTRA MUSICA, STIFTELSEN FRITT ORD, ECKBOS LEGAT, TEKSTFORFATTERFONDET, DET NORSKE KOMPONISTFOND, FFUK, NRK, THON HOTEL OPERA, VÅRT LAND, OLA MÆLE, DEN ESTISKE AMBASSADE, DEN SPANSKE AMBASSADE, DEN ITALIENSKE AMBASSADE, DET ITALIENSKE KULTURINSTITUTT I OSLO, DEN BELGISKE AMBASSADE, AFTENPOSTENS A-KORT, OSLO BILUTLEIE, PUBLIKUNG, UNIBUSS, KREATIV FLORA, MARIANNE HELLIESEN, OSLO DOMKIRKE, TREFOLDIGHET MENIGHET, GAMLE AKER MENIGHET, SENTRUM OG ST. HANSHAUGEN SOKN, SOFIENBERG MENIGHET, ØSTRE AKER MENIGHET, FROGNER MENIGHET, GRØNLAND MENIGHET, ULLERN MENIGHET, RIS MENIGHET, SVENSKA MARGARETAKYRKANS MENIGHET OG FORSAMLING, KIRKELIG FELLESRÅD I OSLO OG DEN NORSKE KIRKE